

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBES SAULELEIDIS

MYKOLAS JANKUS

Jau šešiolika metų, kai neturi-
me savo politinės nepriklausomy-
bės, kurios atstatymas iš lietuvių
tautos yra pareikalavęs nemaža
auką, tauraus idealizmo ir kruop-
štaus darbo. Šešiolika metų, kai
svetimas atėjusias negalėtingai
naikina visas mūsų krašto dvasi-
nes ir mėsingines gėrybes, neiš-
skiriant ir paties krašto šeiminin-
ko — lietuvių.

Ir kaip bekalbantume dėl 1939
—1940 metų politinių įvykių Lie-
tuvoje savo krašto vairotojus, di-
plomatus ar politinių partijų ly-
derius, visuomet turėsime sutikti
su skaudžiu faktu, kad Lietuvos
valstybės ir krašto gyventojų li-
kimą lėmė išoriniai veiksniai, t. y.
didžiųjų mūsų kaimynų interesų
susikirtimas ir nepaisymas mažų
jų tautų egzistencijos. Teigimai,
kad "kai ką" galėjo pakreipti Lie-
tuvai naudingesnė prasme, šiandien
negali būti svarstomi, nes jie
priklauso istorijai. Iš praeties ga
lime tik pasimokyti, bet negalime
jos pakeisti mums pagėdijama
linkme.

Rodos, netektų ir kartoti, kad
Lietuvos nepriklausomybės saulė-
leidį atnešė Sovietų Rusijos ir
Hitlerio Vokietijos intensyvi ruo-
ša II-jam pasauliniam karui. Lie-
tuva, kaip tarpusavyje tarp šių dviejų
agresyvių kaimynų, anksčiau ar
vėliau, karo audros sukūriose,
turėjo patekti vieną ar kitą ope-
racijon. Tačiau šiuo atveju įvyko
kitaip: Lietuvos likimas buvo ap-
spręstas prie žaliojo stalo Stalino
— Ribbentropo pasitarimuose —
Kremliuje 1939 metų rugpjūčio
23 ir rugsėjo 28 dienomis. Galu-
tinių didžiųjų kaimynų susitari-
mu, Lietuva atiteko Sovietų Ru-
sijos žinion ir kontrolėn.

Kadangi staigi Lietuvos okupa-
cija Sovietams nebuvo patogi pro-
pagandiniu atžvilgiu, jie nusprendė
de suvaidinti tam tikrą komediją,
kuri vėliau galėtų pateisinti prieš
vakarų demokratinius kraštus —
Lietuvos užėmimą, visišką jos ne-
priklausomybės sugrūgdymą, vi-
daus gyvenimo sugriovimą ir iš-
teigimą 14-tos "Lietuvos Tarybų
Respublikos".

Tos komedijos pradžia buvo
1939 metų rugsėjo mėnesio pabaigo-
je, kada Sovietų Sąjungos už-
sienių reikalų komisaras ir komi-
sarų tarybos pirmininkas V. Mo-
lotovas pakartotinai buvo primi-
nėjęs Lietuvos atstovui Maskvoje
dr. L. Natkevičiui, jog jis pagė-
dauja, kad artimiausiu laiku Mas-
kvon pasitarimas atvyktų Lietu-
vos užs. reik. ministeris J. Urbšys.
Lietuvos atstovas rugsėjo mėn. 29
d. atvyksta Kauną ir apie tai
informuoja Lietuvos vyriausybę.
Kurios klausimus turėjo liesti
Molotovo — Urbšio pasitarimai —
Maskva slėpė. Juos slėpė ir So-
vietų Sąjungos atstovas Kaune N.
Pozdniakovas, kada į šį net pak-
artotiniai buvo kreiptasi ir pra-
šyta vienokių ar kitokių "suges-
tųjų" būsimuose pasitarimuose.

Spalio mėn. 2 d. Lietuvos užs.
reik. ministeris Urbšys išskrenda
Maskvon. Jis ten sutinkamas su
didžiausiomis iškilėmis. Stotyje
jį pasitinka Molotovo pavaduoto-
jas Potemkinas ir visa eilė kitų
aukštų sovietinių pareigūnų. Tos
pačios dienos vakare Kremliuje
įvyksta pirmasis posėdis. Iš So-
vietų pusės jame dalyvauja Sta-
linas, Molotovas, Potemkinas ir
Pozdniakovas. Iš Lietuvos — min.
J. Urbšys ir atstovas dr. L. Nat-
kevičius. Posėdžio metu Stalinas

pareikalauja sudaryti su Lietuva
tris sutartis: 1. sutartį dėl Vil-
niaus miesto ir kai kurių jo sri-
čių grąžinimo Lietuvai, 2. savi-
tarpinės pagalbos sutartis ir 3.
sutarties dėl Lietuvos atatinamos
teritorijos perleidimo Vokietijai.
Trečioji sutartis turi būti pasira-
šyta dar šio posėdžio metu, daly-
vaujant ir Vokietijos atstovui
Maskvoje grafiui Schulenburgui.
Posėdis baigėsi susitarimu, kad
pirma turi būti paruošti paminė-
tų sutarčių projektai, o tik vė-
liau jie svarstomi.

Tik sugrįžus Lietuvos atsto-
vams iš Kremliaus į Lietuvos at-
stovybę, apie 2 val. nakties (auş-
palio 3 d.), gaunamas telefoninis
pranešimas, kad prieš valandą ap-
kalbėtų sutarčių projektai yra ga-
tavi ir Lietuvos delegacija kvie-
čiama grįžti į Kremlių ir juos pa-
sirašyti. Šis posėdis truko iki 6
val. ryto be jokių rezultatų, nes
Lietuvos užs. reikalų ministeris J.
Urbšys pareiškė, kad tokios su-
tartims pasirašyti jis neturįs savo
vyriausybės įgaliojimų. Rytąjus
dieną (spalio 4), min. J. Urbšys
sugrįžta Kauną aptarti Sovietų
padiktuotų sutarčių tekstų. Spalio
6 d. sutarčių klausimas svars-
tamas Lietuvos Respublikos Mi-
nisterių Taryboje. Nutariama pa-
sirašyti su Sovietų Sąjunga patiek-
tas sutartis, tik be raudonosios ar-
mijos bazių Lietuvos išleidimo.

Spalio 7 d. min. J. Urbšys grįž-
ta Maskvon. Su juo vyksta min.
K. Bizauskas, gen. St. Raštikis ir eilė ekspertų:
geografa, juristų, ekonomistų ir
kariškių. Vakare apie 23 valandą
Kremliuje vėl susitinka Sovietų
ir Lietuvos delegacijos. Šiuo kar-
tu pasitarimuose dalyvauja tik
Stalinas. Iškilis neiškūmams —
posėdis atidedamas rytojais dienai,
kad būtų galima išklausti paties
Stalino nuomonės. Spalio
8 dieną posėdžiui susirenka da-
lyvaujant ir Stalinui. Sovietai ne
sutinka su Lietuvos sutarčių pro-
jektais ir palaiko savuosius. Spalio
9 d. du Lietuvos delegacijos nariai:
min. pirm. pav. K. Bizauskas ir
gen. St. Raštikis išvyksta
Kauną painformuoti vyriausybę,
kad Maskva nesutinka su Lietuvos
sutarčių projektais. Naktį Kaune
šaukiamas Ministerių Tarybos po-
sėdis, kuriame nutariama priimti
Sovietų diktuojamas sutartis, nes
kitos išieties Lietuvos vyriausybė
nėra. Juo labiau, kad spalio mėn.
5 d. Vokietijos užsienių reik. mi-
nisteris Ribbentropas buvo pave-
dęs Vokietijos atstovui Kaune pa-
informuoti Lietuvos vyriausybę
apie Vokietijos ir Sovietų Rusijos
1939 metų rugpjūčio mėn. 23 d. ir
rugsėjo 28 d. susitarimus. Drau-
gė Lietuvos vyriausybė buvo pri-
minta, kad ši informacija esanti
visiškai slapta.

1939 m. spalio 10 d. Kremliuje
pasirašoma Lietuvos — Sovietų
Rusijos savitarpio pagalbos sutar-
tis, pagal kurią Lietuvos teritori-
joje yra išleidžiamos raudonosios
armijos bazės.

Įžanginis Lietuvos pavergimo
etapas buvo užbaigtas. Greitai
turėjo sekti visa eilė kitų įvykių,
tikriau pasakius, Sovietų valdžios
sugalvotų šantažų, kad Lietuva
galutinai okupuavus. Sovietams gi
ypatingai rūpėjo Lietuvos vidaus
gyvenimo kontrolę paimti ir savo
rankas.

1940 m. kovo 4 d. Lietuvos vald-
žios organai gauna pranešimą iš
Sovietų karinių bazių vadovybės

Vilniuje, kad iš raudonosios ar-
mijos bazių Lietuvoje yra pasia-
linęs vyr. puskarininkis Butajev
ir prašo jį surasti ir grąžinti į da-
linį. Atatikama mūsų valdžios or-
ganai imasi Butajevo ieškojimo
darbo. Gegužės 12 d., Butajevas
matydams, kad iš lietuvių poli-
cijos neištruks, gatvėje nusišauna.
Sovietai apkaltina Lietuvos ata-
tinkamus organus ne tik Butaje-
vo nušovimu, bet ir visos eilės ki-
tųjų karių iš sovietinių bazių grobi-
mu, kankinimu ir net žudymu.
Tuo pačiu metu Lietuvoje komu-
nistų partija pradėjo organizuoti
streikus tarp darbininkų, dirbusių
prie kareivinių statybos darbų So-
vietų įguloms Prienuose ir Gaiži-
nuose. Tuo buvo norima parodyti,
kad Lietuvos darbininkai nėra pa-
tenkinti Lietuvos santarka ir
yra skriaudžiami. Po visos eilės
notų ir paaiškinimų, duotų Sovietų
vyriausybei, 1940 m. gegužės
30 d. Lietuvos užs. reik. minist. J.
Urbšys kreipiasi pakartotinai į So-
vietų atstovą Kaune Pozdniakovą,
prašydamas suteikti davinių apie
sovietų karių "Grobimą" ir kan-
kinimą, bei leisti apklausti grįžu-
sius lietuvių pagrobtus karius.
Bet ir jį, kaip ir visus kitus,
kreipiamąjį, sovietai nedavė jokių
paaiškinimų ir nerodė jokių no-
rų kalbamų "pagrobtų" raudonar-
miečių reikalui kalbėti. 1940 met.
birželio mėn. 4 d. Lietuvos atsto-
vas Maskvoje dr. L. Natkevičius
praneša, kad Molotovas nori kal-
bėtis ne su Lietuvos užs. reikalų
ministeriu J. Urbšiu, bet su pačiu
Lietuvos ministeriu pirmininku
A. Merkriu. Birželio 6 d. Merkys
išvyksta į Maskvą. Rytąjus die-
nį jis turi pasikalbėti su Mo-
lotovu. Pirmą kartą išgirstama Lie-
tuvos vyriausybės adresu didžiau
si kaltinimai: Lietuvos vid. reik.
min. K. Skučiai ir Valstybės sa-
gumo departamento direktoriui
primetamas nedraugiškumas So-
vietų Sąjungos atžvilgiu, primena-
mas Butajevo nušovimas, suėmi-
mas Lietuvoje streikus organizav-
usio tūlo Lazarevičiaus, sudary-
mas karinės sąjungos tarp Lietu-
vos, Latvijos ir Estijos. Min. pir.
A. Merkys ko skubiausiai infor-
muoja apie tai savo vyriausybę.
Birželio 11 d. Maskvon siunčiamas
užs. reik. min. J. Urbšys pa-
dėti net išsiaiškinti kilusius neiš-
kūmus. Joki Lietuvos delegacijos
paaiškinimai Sovietų vyriausybei
neduoda teigiamų rezultatų. So-
vietai griežtai palaiko savo kalti-
nimus ir duoda suprasti, kad jie
yra nutarę veikti Lietuvos okupa-
cijos kryptimi.

1940 m. birželio m. 14 d., nak-
tį, Lietuvos užs. reik. min. J. Urb-
šys yra iškvičiamas pas Moloto-
vą, kuris Urbšiu išteikia ultimatu-
mą su šiais reikalavimais: "1) kad
būtų atiduoti teismui vidaus
reikalų ministras gen. Skučas ir
Saugumo departamento direktori-
us Povilaitis, kaip tiesioginiai
kaltininkai provokacinių veiksmų
prieš sovietų kariuomenės įgulas
Lietuvoje; 2) kad tuoj būtų su-
daryta Lietuvoje tokia vyriausy-
bė, kuri būtų pasiruošius ir pajė-
gtų patikrinti garbingą Sovietų —
Lietuvos savitarpinės pagalbos su-
tarties vykdymą ir energingą šios
sutar ties prieš sudraudimą; 3)
kad tuoj pat būtų patikrintas lai-
švas praleidimas Lietuvos terito-
rijon sovietų kariuomenės dali-
nių, jų paskirstymas Lietuvos cen-
truose tokiame kiekyje, kokio pa-
kaktų patikrinimui galimybių So-
vietų — Lietuvos savitarpinės pa-

galbos sutarčiai vykdyti ir užkir-
sti kelią provokaciniams veiks-
mams, nukreiptiems prieš sovietų
įgulas Lietuvoje".

Atsakymą Lietuvos vyriausybe
turinti duoti iki birželio 15 d. 10
val. ryto.

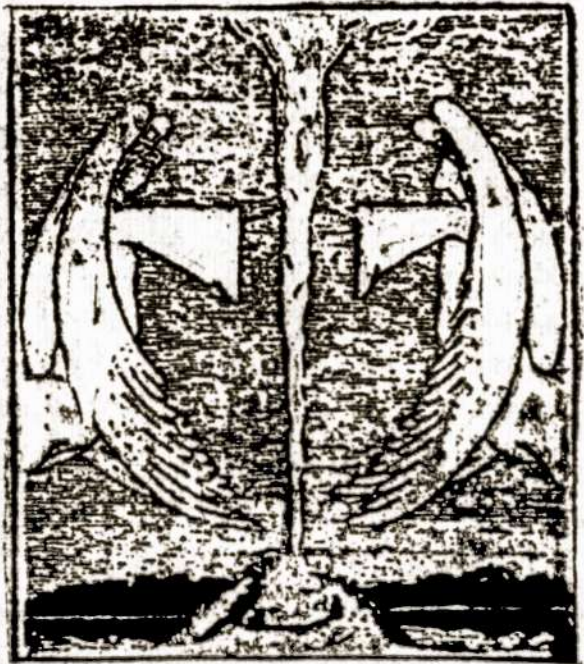
Sovietų padiktuotos sąlygos Lie-
tuvos vyriausybės priimamos. —
Lietuvos nepriklausomybės saulė-
leidis artinasi. Greitai turi išmū-
ti lemiamoji valanda. Laukiama
kurį dar šantažų ir priemonių
griežbiis Sovietai, patenkindami
savo imperijalistinius siekimus
ir pavergdami laisvų kraštų gy-
ventojus. Ir štai birželio 15 dieną
apie 14 val. ryto iš Maskvos gau-
nama tokio turinio telegrama. —
Ją perduoda pats Lietuvos užs.
reik. min. J. Urbšys:

"Sovietų Sąjungos liaudies ko-
misarų tarybos pirmininkas ir už-
sienių reikalų komisaras Moloto-
vas įteikė tokius reikalavimus:
"1) Sovietų Sąjungos kariuome-
nė birželio 15 d. 3 val. popiet pe-
reis Lietuvos sieną šiose vietose —
Eišiškiuose, Druskininkuose, Gu-
dagojo stotyje, Druskininkėliuose,
Dūkšte ir Pabradėje; 2) atski-
ros Lietuvos sieną perėjusios So-
vietų Sąjungos kariuomenės da-
lys įžengs į Vilnių, Kauną, Rasei-
nius, Panevėžį ir Šiaulius; 3) ki-
ti Sovietų Sąjungos kariuomenės
dalių išskirstymo punktai bus nu-
statyti susitarus iš Sovietų Sąjun-
gos pusės generolui Pavlovui ir iš
Lietuvos pusės — generolui Vit-
kauskui; 4) generolas Pavlovas
su generolu Vitkausku susitiks
Gudagojo stotyje birželio 15 die-
nį 8 val. vakaro. Nepageidauja-
mams nesuipratimams ir konf-
liktams išvengti, Lietuvos vald-
žios organai turi įsako kariuome-
nei ir gyventojams netrukdyti So-
vietų Sąjungos kariuomenės judė-
jimui Lietuvos teritorijoje".

Veltui telegramoje kalbama
apie "kitus Sovietų Sąjungos ka-
riuomenės dalių išskirstymo punk-
tus" Lietuvoje. Kada gen. Pavla-
vas ir gen. Vitkauskas 1940 met.
birželio 15 d. 8 val. vakaro susi-
tiko Gudagojo stotyje, Sovietų
Sąjungos armija jau buvo užplū-
dusi visą Lietuvos kraštą ir savo
įsitvirtinimo punktais pasirinko
tokias vietas, kurios jai atrodė
strateginiai parankesnes.

Lietuvos nepriklausomybės saulė-
leidis seka tamsi, šešioliką metų
besitęsiantis naktis. Visi Lietuvos
okupantų veiksmi, kurie buvo
atlikti pavergtame krašte po 1940
metų birželio 15-tos dienos, buvo
visiškas laivę pamilusio lietuvio
pavergimas ir naikinimas. Joke
okupantų sudaryti teisiniai ak-
tai, jų tarpe ir Lietuvos inkorpora-
vimas į Sovietų Sąjungos sudė-
tį, yra neteisėti ir beverčiai.

Šiandieninės pavergto lietuvių
išsilaisvinimo kovos okupuotame
krašte stebina visą laisvąjį pasau-
lį. Dešimtys tūkstančių partizanų
su ginklu raikeste tebekovoja
prieš aną 1940 metų birželio 15-os
dienos smurtą.

POLITIKOS LAUKUOSE

Rašo S. Varnys

ATEJO EILĖ IR MOLOTOVUI

Kai 1939 m. gegužės mėn. 3 d.
Maskvos radija pranešė, kad So-
vietų Sąjungos užsienių reikalų
komisaras Litvinovas yra pakei-
čiamas naujuoju komisaru Mo-
lotovu, vakarų demokratinių šalių
politikai tada statė sau du kla-
simus: kuria kryptimi pasuks So-
vietų politika — vokiečių ar są-
jungininkų? Kuriais išskaičiavi-
mais manipuliuos Kremliaus poli-
tikai eventualaus karo atveju?

Reikia pripažinti, kad daugeliui
teko gerokai nusivilti: Kremlius
pasuko Berlyno kryptimi, o So-
vietų Rusijos karinė intervencija
II-jo Pasaulinio karo metu buvo
grynai savanaudiška, išeinanti iš
komunistinės Rusijos imperijoli-
stinių siekimų.

Šių metų birželio mėn. 1 d. iš
Sovietų Rusijos užsienių reikalų
ministerio posto "pasitraukė" ir
Molotovas. Šis atkaklus Stalino
politikos rėmėjas ir vykdytojas
savo pareigose išsilaukė veik iš-
są septynioliką metų. Ką Sovietų
Rusijos viduje reiškė Berija ir jo
žinioje esanti slaptoji policija, tą
patį užsienio klausimuose turėjo
nuverti Molotovas. Be abejonės,
jo žinioje buvo ir gausūs sovietų
šnipų kadrai užsienio valstybėse,
kurie surado prieglobstį Sovieti-
nių ambasadų ir konsularinių įs-
taigų namuose. Aukšto rango So-
vietų diplomatijos pareigūnai, —
drauge buvo (ir yra) bolševikų
žvalgybos agentai ir komunistų
partijos celių organizatoriai užsie-
niuose.

Stalino — Berijos darbai, lie-
čia Sovietų Sąjungos vidaus gy-
venimą, yra pasmerkti. Berija,
kalbant sovietinio Baudžiamojo
Kodekso 58 straipsnio žodžiais, su-
silaukė "aukščiausios grynos prie-
monės" — sušaudymo. Tačiau apie
Stalino — Molotovo nuveiktus
darbus užsienio politikos klau-
simuose, pavergiant milijonus lai-
svų kraštų gyventojų, tylima. Tai-
gi, tuo pačiu norima pasakyti,
kad šioje srityje jų darbai yra už-
girdami ir tęsimi. Stalino — Mo-
lotovo politika per septynioliką
metų bus įtikinusi vakarų demo-
kratinis kraštus, kad komuniz-
mas nuo 1917 m. revoliucijos nėra
pakeitęs savo tikslų: jis siekia
ir tebesiekia pasaulinio dominavi-
mo, neatsižvelgiant, kurias refor-
mas jis vykdytų vidaus gyven-
ime ir, kuriais žodžiais Bulganas
su Kruščevu kalbėtų pasauliui —
apie sovietinę "taiką".

Dėl tų pačių priežasčių ir Mo-
lotovo "pasitraukimas" iš užsienių
reikalų ministerio posto, nežada
nieko naujo Sovietų užsienio poli-
tikoje. Pavergtieji kraštai išsi-
laisvinimo viltis sudėję ne So-
vietų politinių figūrų kaitaliojime,
o tik pačios komunistinės sistemos
subyrėjime.

TITO MASKVOJE

Jugoslavijos diktatorius Tito
Maskvoje buvo sutiktas kur kas
iškilmingiau, nei praėjusiais me-
tais Indijos ministeris pirminin-
kas. Tas faktas rodo, kad naujie-
ji Kremliaus vadai yra pasiryžę
susigrąžinti po "savo sparnu" vi-
sas nuo Stalino linijos nubyrėju-
sias "aveles". Politiniai teismai,
kurios Stalinas buvo surengęs
Vengrijoje, Bulgarijoje, Čekoslo-
vakijoje ir kituose satelitinuose
kraštuose aukštiems komunistų
partijos ir valdžios pareigūnams,
kaip nusikaltusiems Kremlui, ro-
dė, kad ne visi komunistinio so-

cializmo kūrėjai yra linkę pak-
lusti Kremliaus valiai. Diktato-
rius Tito pavyzdys įrodė, kad
komunistinės santvarkos įgyven-
dinimas pasikruiose kraštuose yra
įmanomas ir atsiribojus nuo Krem-
liaus.

Kuriuos planus ir pasiūlymus
Tito pateiks Kremliaus vadams
dėl komunizmo — socializmo sus-
tiprinimo satelitinuose ir paverg-
tuose kraštuose, šiuo tarpu tenka
tik spėlioti. Kai kas laukia net
didėsnių pasikeitimų, vedančių į
satelitinių kraštų platesnį atsiri-
bojimą nuo Maskvos politikos.
Tačiau kaip toli su tariam "sa-
varankiskumu" išdrįs pasirodyti
Maskva, kuri labai gerai žino, kad
visi jos pavergti ir kontroliuoja-
mi kraštai siekia vieno: pilnos ne-
priklausomybės.

Lietuvos Pasiuntinybė
praneša

Lietuvos Diplomatijos Šešas S.
Lozoraitis, kartu su Lietuvos Mi-
nisteriu Washington'e P. Žadeikiu
š. m. birželio 6 d. lankėsi Valsty-
bės Departamente.

Būdamas Washington'e, Diplo-
matijos Šešas aptarė su Lietuvos
Ministeriu eilę aktualių klau-
simų. Šie pasitarimai bus tęsimi
artimiausioje ateity.

Iš Washingtono S. Lozoraitis
išvažiavo į Clevelandą birželio 9
dieną.

L. P. bė.

PRANEŠIMAS

Lietuvių organizuotos visuome-
nės iniciatyva, Lietuvos Diploma-
tijos Šešas min. Stasys Lozoraitis,
Čikagos lietuvių visuomenei bir-
želio 23 dieną 7 val. vak. Maria
High School salėje darys praneši-
mą apie Lietuvos bylą ir vadavi-
mo perspektyvas. Programoje —
Lietuvos konsulo dr. P. Daužvard-
žio įvadinis žodis, min. St. Lo-
zoraitio pranešimas ir trumpa me-
ninė programa. Įėjimas nemoka-
mas ir aukų nebūna renkama.

Ponui min. St. Lozoraitiui ir
Poniai priimti birželio mėn. 22 d.
Bismark Hotel, 171 W. Randolph
Str., rengiamas banketas. Lietu-
vių visuomenė kviečiama daly-
vauti. Informacijų ir registracijos
reikalui kreiptis: A. Siliūnas, —
PRospect 8-0149, A. Kalvaitis —
PRospect 6-8425, E. Bartkus —
GRaceland 2-9203 ir Laisvoji Lie-
tuva, tel. Yards 7-8276.

Organizacinis Komitetas

Valstybės Departamento
žodis Amerikos Lietuvių
Tarybai

Jungtinių Amerikos Valstybių
valdžia daugelį kartų yra išrei-
kusi savo užuojautą masinių de-
portacijų aukoms, kurios yra mi-
nimos šį birželį, ir toliau darys
viską, kas galima, kad atkreipus
dėmesį į žmonių teisių paneigimą
Sovietų okupuotose kraštuose.
Kaip sekretorius Dulles pareiškė
praėitą vasarį, minint Baltijos
kraštų pasiskelbimą nepriklausomais
nuo Rusijos, mes ir toliau ti-
kime, kad suvereninės ir savysto-
vas valdymo teisės turi būti grą-
žintos tiems, kurie prievarta ne-
teko ir, kad mes esame tikri, jog
šis principas vieną dieną bus įgy-
vendintas.

Jacob D. Beam
Deputy Assistant Secretary
For European Affairs.

Čiurlionių nauji žygiai Vašingtone

Rašo: Alf. V. Brazilius

Čiurlionio Meno Ansamblio vadovai, Alfonsas ir Ona Mikulskiai, gyvena Bratenahle, vieną iš jaučiausių Clevelando miesto vietovių. Jų namas, esąs prie Brighton Road, paženklinas 10400 skaitine, skęsta aukštųjų lapuočių parkams, o aplinką puošia margaspalvės gėlės...

Buvo patsai vidudienis, saulėtas ir šiltas, kai aš pasiekiau A. ir O. Mikulskių išoriai kuklų, bet jaukiai įrengtą, daugiausia paties muziko rankomis, namą. Abu šeimininkus radau namie, įnikusius į "darbus nekasdieninius", — nors tai buvo Memorial Day šventė, kai visi gyventojai, užmiršę "darbus kasdieninius", visokiausiomis susisiekimo priemonėmis bėgo iš namų į gamtos grožį. Lietuvių Tautinės Garbės Legiono vadai neturi laiko asmeniniui poilsiui, jų dienos ir valandos prabėga niekad neužbaigiamuose darbuose ne savo asmeniškam gerbūviui,

Vašingtone turės tris koncertus... ir viską Lietuvos garbei

"Taip, labai malonu kalbėti apie poilsį ir dar maloniau juo naudotis, kai tavęs nevaržo jokie įsipareigojimai ir vidinis kūrybinis nerimas, kuris sunkiu rūpesčiu slėgia dieną ir naktį. Tokią nerimo būseną šiandien gyvena aš, kanklių orkestro vadovė Ona Mikulskienė ir mielių čiurlionių bendradarbių šeima. Mūsų nerimas suprantamas: labai seniai Čiurlionio Meno Ansamblis beturėjo taip didelius ir garbingus uždavinius, kaip kad šiuo metu. Štai birželio 16—17 dienomis turėsime net du koncertus Vašingtone salėse ir vieną religinį koncertą Šv. Mato katedroje. — Pirmasis koncertas įvyks Lietuvių Tautinės Sąjungos suruošto kultūrinio šąskrydžio banketo metu su Washington National Symphony Orkestru, kurį vadovausiu aš, dalyvaujant solistais Aldonai Stempuzienei, Juzei Krištolaitytei ir Vaciu Verikaciui — svečiais iš Kanados, skiriamas pasaulio politikos sostinė, Vašingtone, politikos ir kultūros vadovaujantiems asmenims. O antra-

"Menininkas kuria ne sau, bet savo tautiečiams, savo tautai ir visai žmonijai."

— Kalbėjo Maestro toliau. — Taigi, menininkas visada džiaugiasi, kai jis gali žmonėms suteikti grožio džiaugsmą, tos žemiškosios šviesos, o tremtinio menininko sopanti širdis ypatingai džiaugiasi, kai tuo jo sukurtuojų grožio džiaugsmu gali prisidėti prie Tėvynės kantių valandų sutrumpinimo. — Taigi, to šąskrydžio tikslas ir buvo supažindinti JAV smegenis — aukštųjų vyriausybės bei politikos žmones su mūsų didingąja tautos ir valstybės istorija, su mūsų tautinio genijaus sukurtu menu, dvasine kultūra. Manau kad tik tada žmogus gali kam nors padėti, ką nors ginti, kai jis ginamajį gerai pažįsta ir pamilsta. Šiuo atveju Pirmųjų Lietuvių Tautinės Kultūros Dienų — Šventės tikslas buvo gražiai pasiektas. Mokėta šilta, švelnia forma ir vykusiai pertiekti amerikiečiams visai tai, kas norėta parodyti, svečių nevarginant ir jų neįpareigojant. O kai dėl rezultatu, tai būčiau laimingas, jeigu po koncerto-banketo būtų kas nors ir rekordavęs arba užrašęs tuos pareiškimus, kuriuos pareiškė man amerikie-

"Lietuvių Dainų Šventė Čikagoje laikome reikšmingiausiu mūsų dienų JAV kultūrinį įvykiu.

"Nors, kaip jau minėjau, esame darbu apsirovę, bet su entuziazmu ketiname juose dalyvauti, taigi, visą jos programą jau esame paruošę. Malonu, kad su čiurlionių dalyvaujančių prisijungę solistai Aldona Stempuzienė, Juzė Krištolaitytė, Marija Galdikienė (čiagimė), Petras Mazelis, Pranas Neimonas, bei kitų buvusių chorų dainininkai. Turime viltį, kad ši šventė duos naujo entuziazmo chorams bei jų vadovams siekti naujų laimėjimų dainos mene. Na, o mūsų visuomenė bei amerikiečiams suteiks išpūdzio, jog mes esame didelė

bet lietuviškos dainos, lietuvių tautinės kultūros puoselėjimui bei garsinimui svetimuose kraštuose. Nedaug kas žino, kad muzikas Alfonsas Mikulskis šešetą dienų po 10 ir daugiau valandų praleidžia fabrike prie sunkaus ir įtempto metalo apdirbimo mašinos, o visus vakarus iki vėlybo vidūnackio pašvenčia lietuviškos dainos menui — muzikos kūrybai ir čiurlionių kūrybiniai paruošimui — bandymams bei dažniems koncertams, plačiam Šiaurės Amerikos žemyne.

Tą dieną radau A. Mikulskį pasikendusį tarp gaidių lapų, su piestuku greitai užrašinėjantį visokius gaidių klabiaženklus. Kai aš pasiteiravau, kurie neatidėdami darbai slėgia Maestro pečius, kad jis net šią dieną jų negali padėti į šalį ir pasinaudoti jam taip reikalingu poilsiu, Maestro atsakė jam įgimtu guvumu, kuriame tačiau buvo juntamas susirūpinimas.

Man pastebėjus, kad Čiurlionio Meno Ansamblio, vadovaujamas Maestro, savo galinga bei skambia lietuviška daina į Vašingtoną žygius jau antru kartą, Tad šia proga būtų labai įdomu patirti patirtus išpūdzius, pirmosios čiurlionių viešnagės Vašingtone metu. Maestro į šį mano klausimą pareiškė, kad Pirmojo Lietuvių Tautinio Šąskrydžio, tikriau sakant, Lietuvių Tautinės Kultūros Šventės Vašingtone, prisiminimai ešą nepaprastai malonus, nes tekę patirti bei išgyventi labai stiprius ir reikšmingus išpūdzius.

Man pastebėjus, kad Čiurlionio Meno Ansamblio, vadovaujamas Maestro, savo galinga bei skambia lietuviška daina į Vašingtoną žygius jau antru kartą, Tad šia proga būtų labai įdomu patirti patirtus išpūdzius, pirmosios čiurlionių viešnagės Vašingtone metu. Maestro į šį mano klausimą pareiškė, kad Pirmojo Lietuvių Tautinio Šąskrydžio, tikriau sakant, Lietuvių Tautinės Kultūros Šventės Vašingtone, prisiminimai ešą nepaprastai malonus, nes tekę patirti bei išgyventi labai stiprius ir reikšmingus išpūdzius.

Man pastebėjus, kad Čiurlionio Meno Ansamblio, vadovaujamas Maestro, savo galinga bei skambia lietuviška daina į Vašingtoną žygius jau antru kartą, Tad šia proga būtų labai įdomu patirti patirtus išpūdzius, pirmosios čiurlionių viešnagės Vašingtone metu. Maestro į šį mano klausimą pareiškė, kad Pirmojo Lietuvių Tautinio Šąskrydžio, tikriau sakant, Lietuvių Tautinės Kultūros Šventės Vašingtone, prisiminimai ešą nepaprastai malonus, nes tekę patirti bei išgyventi labai stiprius ir reikšmingus išpūdzius.

savo tautiečiams, savo tautai ir visai žmonijai."

čia, pastebėję mane bešnekučiuojant su vienu bičiuliu. Mane nustebino, kai visa jų eiena prisitarti prie manęs ir prisistatydami senatoriai, kongresmanai, valstijų gubernatoriai, Baltųjų Rūmų pareigūnai, net visas Respublikonų Partijos Komitetas, visokios dvasios Vašingtone "didikų", sujaudinti, parinktais žodžiais ir posakiais reiškė savo susižavėjimą, pagyrimo bei nusistebėjimo jausmus mūsų tautos meno kultūros kūrėjų vardu, nuostriai dėkojo tiems asmenims, kurie suteikė galimybę visą tą pažinti bei grožėtis. Tuo metu būtų buvę galima parašyti visą tomą gražiausių atsiliepimų, kurie nustebintų net tuos, kurie teisia, jog šitokių šąskrydžių ruošti nereikia..."

"Maestro, Jūs minėjote, kad šalia žygio į Vašingtoną, kitas reikšmingas čiurlionių žygis dalyvavimas Lietuvių Dainų Šventėje, Čikagoje. Kokią reikšmę tai šventei skiriate bendrai ir kaip bei koku savu įnašu numato prisidėti Jūsų vadovaujama čiurlionių bendradarbių šeima?"

laikome reikšmingiausiu mūsų dienų JAV kultūrinį įvykiu.

vertinga kultūrinė pajėga tiek lietuviški, tiek šio krašto atžilgais".

"O kokie tolimesni Čiurlionių užsimojimai?"

"Po savų žygių Vašingtone bei Čikagoje, nemanome sėdėti be darbo, — atsakė Maestro. — Turėjome ir turėsime vietinio pobūdžio koncertų Clevelande, pavyzdžiui, birželio 2 d. turėjome jungtinių koncertų su Šv. Jurgio parapijos chorų, kuris buvo tarsi "Dainų Šventės" įžanga clevelandiečiams. Toliau, Čiurlionio Ansamblio Vyrų choras numato koncertuoti Lietuvių Radijo Klubu, ba-

lyje, be to, esame pasižadėję dalyvauti drauge su Toronto Lietuvių "Varpo" choru Vindzore, Kanados krašte, kuris bus Lietuvių Dainos atgarsiu rugsėjo mėnesio pirmomis dienomis. Dar šiais metais ruošiamės išleisti antrą Čiurlionio Meno Ansamblio dainų plokštelių albumą bei spalvotą garsinę filmą, kuri jau paruošta, tik reikia techniniai užbaigti".

Vėliau mūsų pasikalbėjimas sukosi apie Čiurlionių žygdarbių netolimą praetį, teisingiau, apie

Sukaktuvinių metų išpūdingiausius koncertai buvo — "Dainavos" ir "Čiurlionio" sukaktuviniai koncertai Čikagoje ir Clevelande,

— Tęsdamas pasikalbėjimą pastebėjo Maestro. Tuose koncertuose davėme progos išgirsti du skirtingus stiliaus atžilgiu ansamblius, kartu parodyti savai visuomenei kultūrininkų entuziazmą bei tarpusavio pagarbą ir meilę, taip sunkiose sąlygose dirbančių tautinės kultūros baruose. Tuo pačiu davėme pavyzdį visų gerbiams politikams, jau toli iš kultūringumo bei patriotizmo ribų išėjusių broliūdišką tarpusavio kovą bevedantiems. Nepaprastai malonus buvo sukaktuvinių metų

Tolimesni Čiurlionio Ansamblio darbai

Pasikalbėjime buvo paliesta ir Čiurlionio Meno Ansamblio Sukaktuvinių Paminėti Komiteto trumpalaikė veikla bei jo veiklos daviniai. Maestro pastebėjo, kad ČMA visuomet, ešą, geriau sekėsi meniniuose žygiuose, o medžiaginiai dažniausia ešą nekokie. Ir šį kartą gerbiama Sukaktuvinių Komitetui puikiai pavykė suruošti koncertą ir iškilmes, o jo veikloje užsibrėžtų Kultūros Namų bei kitokiais reikalais veik nieko nepavykė nepadaryti.

"Manau, kad tokiam laikino pobūdžio Komitetui tie uždaviniai buvo per sunkūs, tiesą sakant, jiems įgyvendinti buvo ir trumpas laikas. Mes sakome, kad An-

Lietuvių Šąskrydis Vašingtone

Didysis šąskrydis Vašingtone jau čia. Mūsų patriotingosios visuomenės susidomėjimas juomi — daug didesnis ir palankesnis, negu buvo numatyta. Vyktančiųjų skaičius tikrai automis. Vieni patarukus savais automobiliais, kiti traukiniais, o daugelis lėktuvais.

Užbaigus paruošiamuosius darbus, malonu pastebėti, kad vyktančiųjų reprezentacija tikrai įvairi, tiek srovį požiūriu, tiek organizacijų atstovavimu. Ir tai suprantama, nes Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, ruošdama šį šąskrydį, tikisi gauti daugiau draugų bei rėmėjų Lietuvos bylai Amerikos kongrese, vyriausybėje ir plačioje amerikiečių visuomenėje, kurios opinija labai svarbi ir reikšminga. Pati Sąjunga sau nieko nesiekia ir nieku nepasinaudos. Ji nekalba visų lietuvių vardu ir todėl šis šąskrydis neklūdo ir nepastoja kelio jokiams politiniams veiksmams, dirbantiems laisvinimo darbus.

Įvyktančių šąskrydžių siekiame amerikiečių aukštesiems sluoksnams, spaudai ir radijo atstovams ir svetimi valstybių diplomatams pademonstruoti ir parodyti lietuvių tautinį meną, dainą ir muziką, kad jie arčiau susipažintų su lietuvių tautos kultūrinio lobynu ir tikrai pajustų, jog lietuvių tauta nemažiau kultūringa pažengus už kitas pirmailes tautas ir, kad ji tikrai nusipelnė laisvės ir pilnos nepriklausomybės, kuomi kitos tautos džiaugiasi. Mes esame įsitikinę, kad šitokios pastangos, kaip šis šąskrydis, duoda stiprų įnašą į Lietuvos bylos eigą. Šitam tiki patriotingoji lietuvių visuomenė ir organizacijos ir nuo to nebesulaikys kelių asmenų nepadirbus neigiamas pasisakymas, kuriuomi jie tik parodė savo meikumą ir tuo pačiu kartu nusigrįžimą nuo vyriausiojo mūsų uždavinio — Lietuvos laisvinimo. Į tai mes nekreipiame nė mažiausio dėmesio, palikdami tą visą jų laisvam pasirinkimui. Mes dirbame ir dirbsime, talkinome ir talkinsime visiems dirbantiems pozityvius darbus.

Mūsų organizacijų, didelių ir mažų, šąskrydžių susidomėjimas

Čiurlionio Meno Ansamblio jubiliejinius metus bei jų atgarsius. Maestro pastebėjo, kad paskutiniai — sukaktuviniai metai Čiurlionių koncertų skaičiumi metai Šiaurės Amerikos krašte. Tais metais aplankyta net du kartus Čikaga, Detroitas, Filadelfija, Wilkes Barre, Rochesteris ir Torontas su Hamiltonu, anapus Didžiųjų ežerų, na ir sukaktuvinis koncertas Clevelande.

Sukaktuvinių metų išpūdingiausius koncertai buvo — "Dainavos" ir "Čiurlionio" sukaktuviniai koncertai Čikagoje ir Clevelande,

baigminis koncertas Bostone. Iš pirmos dienos pajutome, jog esame savi, vieni kitų pasilgę ir vienas kitą myli. Bostoniečiams gili padėka už jų nuostrių priėmimą! Sukakties proga iš viso pasaulio lietuvių gauti malonus sveikinimai mus, be abejo, pakėlė dvasioje, parodė, kad esame sąvų tautiečių suprasti ir reikalingi. Neturint galimybės padėkoti sveikinusiems atskirai, šia proga reikiu savo ir visų čiurlionių kuosirdingiausių padėką bendrai!"

Tolimesni Čiurlionio Ansamblio darbai

samblio meniniam pasiruošimui labai kenkia neturėjimas bent pakenciam pastovaus kampo bent repeticijoms. Taigi, nuo minėtų tikslų Ansamblio vadovybė neat-sisako ir palaipsniui eina prie jų įgyvendinimo. Kaip jau minėjau, naują dainų plokštelių albumą ketiname išleisti dar šį rudeni. Ruošdama ir Čiurlionio Meno Ansamblio monografija, kuri su laiku taip pat bus išleista. Sunkiausia, tai namų ar klubo įsigijimo reikalas, bet ir šiuo atveju rankų nenuleidžiame. Tikimės su laiku rasti būdus bei galimybes ir šį Ansambliui gyvybinės svarbos reikalą sutvarkyti", — baigė pokalbį Maestro.

Lietuvių Šąskrydis Vašingtone

ir jo rėmimas nepaprastai skaitlingas, kas liudija milžinišką pritarimą. Nėsanat galimybės visą išvardinti, pacituosiu tik kelis atsiliepimus. JAV L. Bendruomenės Tarybos Prezidiumo pirmin. adv. J. Šlepetys tarpe kitko sako: Šąskrydžio prasmę ir jo didelę tautinai — politinę reikšmę mūsų lietuviškajam reikalui labai aukštai vertinu, to šąskrydžio iniciatorius bei rengėjus širdingai sveikinu ir linkiu, kad tasai svarbus — didingas parengimas bei lietuviškų kultūrinų jėgų demonstravimas pavyktų ko geriausiai". Ir pažada šąskrydin delegaciją pasiūsti. Tautos Fondo Valdyba rašo: ALTS ruošiamoj šąskrydžio pasirinktam tikslui — kultūrinėms priemonėms prisidėti prie Lietuvos reikalo iškelimo plačioje amerikiečių visuomenėje, mes visiška pritarime ir linkime šia prasme Jūsų šąskrydžių visokeriopos sekmės". Lietuvių Sąjunga Ramovė šitaip pasisako: "Neabejotina, kad Šąskrydis atliks milžiniškos reikšmės darbą Lietuvos laisvinimo byloje. Todėl visi lietuviai, kurie trokšta savo tėvų žemei laisvės, turi Šąskrydį remti darbu ir aukomis ir kuoskaitlingiausiai Šąskrydyje dalyvauti". G. Lietuvių Kariuomenės Kūrėjų — Savanorių Sąjunga. Čikagos skyrius, kurių nariai 1918 — 1920 metais pirmieji savanoriais stojo ginti Lietuvos besikuriančią nepriklausomybę, liejo savo jauną kraują ir gyvybes aukoję, šitaip atsiliepa ir dar paskiria auką: — "Mes, savanoriai — kūrėjai, negalime užmerkti akių ir neįvertinti jų kilniai didžiū Jūsų pastangų Lietuvos laisvinimo byloje, negalime negirdėti Jūsų nuostrius kvietimo visų, kas tik gali, kam brangi tėvynės laisvė moraliai ir medžiaginai prisidėti".

Tai šitaip kalba apie Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos ruošiamą šąskrydį tie, kurie savo krauju, savo gyvybe apgynę Lietuvos nepriklausomybę ir, kurie tikrai supranta ir įvertina pastangas ją vėl išlaisvinti.

Čia pateiktos kelios trumpos iš svarbių organizacijų pasisakymo ištraukos, pilnai nušviečia šąskrydžio reikšmę ir jo reitimumą

Visi keliai veda į Vašingtoną

Teko kartą skaityti viename lietuviškame laikraštyje straipsnį, kuriame tarp kitko, buvo rašoma, kad lietuviams yra atviri tik du keliai, būtent į Romą arba į Kremlių. Tačiau atrodo, kad daugeliui studentų toks pasirinkimas yra per mažas. Todėl ir tenka ieškoti naujų kelių.

Tam yra didelė proga birželio 16—17 d.d. Tuo metu įvyks didžiulis Lietuvių Šąskrydis Vašingtone, į kurį yra specialiai kviečiami vyresnieji moksleiviai ir studentai. Šis šąskrydis yra reikšmingas lietuvių kultūros propagavimas Amerikos vyriausybės aukštesniuose sluokniuose. Tai yra bendras mūsų krašto gerovei skirtas reikalas, prie kurio pasisekimo turėtų prisidėti visa lietuviškoji visuomenė.

Tad ir norėtusi šia proga paraginti visą studentiją, ar tai ateitininkus, skautus, ar santaričius, kuo gausiausiai šiam šąskrydyje dalyvauti. Studentijos dalyvavimas bus didžiulis ramstis šio šąskrydžio pasisekime. Jie visur prisidėjo prie bendro Lietuvai darbo, tad tikimasi, kad prisidės ir prie šąskrydžio.

Šiam šąskrydyje dalis programos yra skirta vien jaunimui. — Šeštadienio vakare, Statler viešbutyje, yra ruošiamas jaunimo susipažinimo vakaras su šokiais ir trumpa programa. Sekmadienį

"PRIEVARTAUJAMŲ" SKAUTŲ REIKALU

Š. m. gegužės mėn. 31 d. "Draugo" 127 nr. straipsnyje "Skautai prievartaujami", p. "Tėvas" puola skautus už vykimą į tautininkų šąskrydį Vašingtone. Jis prikiša rytinių valstybių skautų vadovams už bendraraščius, kuriais prievarta įsakoma skautams vykti į šąskrydį. Be to, dar pagrįsina "šio nevykusio darbo iniciatorius" paskelbti viešai. Aš, kaip skauto motina (pati skautė), pareiškiu, kad Skautų Sąjungoje prievartos įsakymų nėra. Yra tik paskyrimo, atleidimo, pakėlimo, apdovanojimo įsakymai ir darbo vykdymo bei tvarkos nuostatai. Jei atsirado grupė skautų, norinčių vykti į šąskrydį, tai dėl tvarkos, išleidžiamas nurodymas atitinkamoje formoje, kaip skautai turi būti apsi- rengę, ką jie turi su savim pasiimti, kokios tvarkos prisilaikyti ir t. t. Pritariu, kad mūsų skautiškas jaunimas dalyvautų šąskrydžiuose, kuriuos ruošia organizacijos, kovojančios dėl Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo, garsinančios Lietuvos vardą lietuviška daina, tautiniais šokiais ir liaudies menu. Niekas mūsų skautų nevertė ir neverčia dalyvauti kitų organizacijų suvažiavimuose bei šąskrydžiuose. Skautai vyksta ten, kur kviečiami ir kur yra reikalingi jų talka. Ir šį kartą kviečiami jie vyksta į šąskrydį Vašingtone, jų tėvams pritariant (išskyrus p. Tėvą).

P. Tėvas savo straipsnyje primena, kad skautų organizacijoje yra vadų tautininkų, tik jis kažkodėl nutyli, kad toje pačioje organizacijoje esama ir ateitininkų, krikščionių demokratų, valstiečių liaudininkų ir nepartinių vadų.

Šis šąskrydis turi dar ir kitą tikslą, būtent — suburti jaunimą, kuris, pasinaudodamas įvairiomis jam teikiama lengvatomis, turės progos pamatyti gražiąją sostinę, — susipažinti su aukštaisiais pareigūnais, pamatyti meno parodą, išlaikyti gražios lietuviškos muzikos ir dainos, pasitarti, pasidalinti mintimis su garbingaisiais visuomenininkais, na ir pasiūkti. Užtat nustebebina, kad jaunimas veržiasi vykti ir vyks pilnas specialiais autobusais. Pabuvojęs Vašingtone, be abejonės, jis ryžtingai išjungs į lietuviškus darbus ir duos daugiau kovotojų už Lietuvos išlaisvinimą.

Kas gali nepritarti ir neparemti šitokių užsimojimų? Nebent tas, kuriam visai nerūpi nė Lietuvos, nė mūsų jaunimo likimas.

Užtat, kas tik gali, vyksta šąskrydin būti liudytoju šių svarbių įvykių ir asmeniniai išjungti į ši svarbų darbą.

Dr. S. Biežis, ALT Sąjungos Pirm.

įvyks oficialus priėmimas Lietuvos Pasuntinybėje pas Ministerį P. Žadeikį.

Visoje kitoje bendroje programoje jaunimas taipogi dalyvaus: Meno ir Lietuvos Būklės Parodų atidaryme, Čiurlionio Ansamblio ir Vašingtono Simfoninio orkestro koncerte, iškilmingose pamaldose Šv. Mato katedroje, ekskursijoje po Vašingtoną ir Nežinamojo Kareivio Kapo pagerbime. Tai bus puiki proga jaunimui susipažinti su visa eile žymesniųjų visuomenės veikėjų, o taip pat ir su šio krašto sostine.

Visa šąskrydžio programa jaunimui bus nemokama. Tad finansinės išlaidos susidarys neperdidžios. Daugiausiai kainuos patiklonė į Vašingtoną, tačiau iš tolimesniųjų vietovių, kur organizuojasi didesnės grupės, vykstantiems bus pagipintos kainos.

Kiek jaunimo prisirinks — pareis nuo mūsų pačių. Suprantama, kad šąskrydyje gausingiausiai dalyvaus jaunimas iš Baltimorės, Bostono, New Yorko ir Filadelfijos, kadangi jiems yra artčiausiai. Bet ir iš tolimesnės Čikagos nemažas būrys jaunimo yra numatęs ten dalyvauti.

Tad, mieli kolegos, birželio 16—17 dienomis tegul visi keliai veda į Vašingtoną!

Rimas Vėžys

"PRIEVARTAUJAMŲ" SKAUTŲ REIKALU

Jie vadovauja vienam, vadų šąskrydžiams ir atlieka kitus darbus organizacijos labui. Kaip gražu, kad jie, nors kartais ir pasikeičia nuomonių skirtumu, bet vis dėlto randa bendrą kalbą. Ir pats p. Tėvas nenuneigia, kad skautų veikla yra graži ir darni, tik pavadinamas tautininkus — "šokiakius tokiais" vadovais, pats sau prieštarauja. Kaip gi gali būti organizacijos veikla ir graži ir darni, jei joje yra "šokių tokių" vadų.

Reikia sveikinti skautų vadovybę už toleranciją kiekvienam lietuviškam reikalui ir smerkti tuos asmenis, kurie stengiasi niekinti skautų vadovus ir, net jiems grąšinti. Esu tikra, kad p. Tėvo grąšinimo paskelbti viešai "nevykusio darbo iniciatorius" nepabūgs nei skautų vyriausioji vadovybė, nei kiti vadovai. Asmenys, kurie kišasi į skautų organizacijos reikalus, niekindami jos vadovus, tikrai jokiam lietuviškam reikalui nepasitarnauja, tik suteikia didelio pasitenkinimo tiems, kurie stengiasi viso pasaulio lietuvių tarpe ardyti vienybę. Nors daug neužtarnautų smūgių Skautų Sąjungai teko patirti, bet ji nepalūdo, nes jos vadovai, dirbdami iš pasiaukojimo jaunimo auklėjimo darbą, be jokio atlyginimo ir sau naudos, ryžosi vieni kitus daugiau suprasti, dar labiau suglausti savo gretas ir vesti jaunimą organizacijos obalio vedamu keliu — į Laisvąją Nepriklausomą Lietuvą. Skautų tėvai gerbia tą organizaciją, kuriai priklauso jų vaikai, išsiaiškina jiems atrodančias negeroves šioje organizacijoje tėvų komitete ir tiesioginiai su vadovais, bet neskuba su grąšinimais ir visuomenės klaidinimu viešoje spaudoje.

Baigdama, dar noriu p. Tėvui priminti, kad mūsų skautų tėvai ne visi priklauso vienai partijai ar organizacijai. Jų tarpe yra ateitininkai, krikščionys demokratai, valstiečiai liaudininkai, tautininkai ir nepartiniai. Nematau jokio nusizengimo Skautų Sąjungai ir lietuvių, jei jų vaikai skautai organizuotai dalyvauja ar talkininkauja aukščiausiai minėtų grupių ruošiamuose suvažiavimuose ar šąskrydžiuose.

Motina

Dr. S. Biežis, ALT Sąjungos Pirm.

Dr. S. Biežis, ALT Sąjungos Pirm.

LAISVOJI LIETUVA

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

FREE LITHUANIA
LITHUANIAN WEEKLY

Published every Thursday by
LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
911 W. 32 St.,
Chicago 8, Ill.
Yards 7-8276.

Pavarde ar slapyvardė pasirašyti
straipsniai ne visada išreiškia re-
dakcijos nuomonę.

Prenumerata:

Vyr. redaktorius Juoz. Masionis.
Redaguoja Redakcine Komitija.
Straipsniai ir korespondencijos re-
dakcija taisy ir taipina savo nužiū-
ra. Nesunaudoti rankraščiai grąžina-
mi autoriams pareikalavus.

Metams — 4.50; pusei metų —
2.50. Atskiras numeris 10 ct. —
Subscription per year — \$4.50;
6 months — \$2.50; 10 c. per copy.

Tragišką Birželį prisimenant

Jonas Miškinis

Kasmet mes prisimename 1940
ir 1941 metų birželio mėn. 14 skau
džiąsias dienas. Prieš 15 metų —
birželio mėn. 14 dieną mūsų tau-
tą ištiko didžiausia ir skaudžiaus-
ia nelaimė: Lietuvą užgrobė bol-
ševikai, lietuvių tauta neteko sa-
vo nepriklausomybės ir didžiausios
žmogaus gyvenime — laisvės.

Vos tik bolševikams okupavus
Lietuvą, kiekvienas sąmoningas
lietuvis tuoj pajuto, kad jo paties
ir jo tautos gyvenime įvyko kaž-
kas baisaus, kad jo gyvenimą gali
pakeisti iš pagrindų ir jis nebe-
galės ne tik tikslų siekti, kurių ga-
lėjo siekti Lietuvai esant nepri-
klausomai, ir jau nebegalės taip
gyventi, kaip anksčiau gyveno.

Ir štai, po dviejų mėnesių tas
tapo realybe. Bolševikai į kalėjimus
sugrūdę per 12.000 laisvę my-
linčių tautos sūnų, kurie daugiau-
siai buvo susisiję su tautos nepri-
klausomybės idealu. Besibagian-
tiant bolševikinio teroro metams,
buvo nustatyta, kad enkavedistai
kalėjimuose jau nužudę apie 5.000
lietuvių.

Padžioje tautos naikinimą bol-
ševikai stengėsi praversti galimai
be didesnio triukšmo, stengdamie-
si naikinauosiis išnaudoti ir,
net provokacinius sumetimais,
dėdamiesi jų tautinės kultūros
globėjais. O taip maskuodamiesi
varė didžiausią per vietas komu-
nistus tokią propagandą, kad, gir-
di, tik fašistams Tarybinėje Lie-
tuvoje vietos nėra. Todėl jie ir
izoliuoti nuo visuomenės. O darbo
žmonėms yra didžiausia laisvė ir
viltinga ateitis, etc.

1941 m. birželio mėn. 14—15 d.
d., negirdėto istorijoje masto Lie-
tuvoje pradėjo enkavedistai nak-
timis gaudyti nekaltus žmones ir
vežti juos užkaltais traukinių va-
gonais į šaltąjį Sibirą. Tik per
dvi naktis jie suspėjo išvežti per
40.000 tauriausių Lietuvos sūnų
bei dukrų. Kiek verkimo, ašarų
ir kraujo tomis dienomis išlieta!
Bolševikų tas vežimas buvo įvyk-
dyta pagal nustatytą iš anksto pla-
ną. Jie buvo pasiryžę trigubai tiek
išvežti, bet prasidėjus karui su
koviečiais, jie to negalėjo pada-
ryti. Todėl traukdami iš Lietuo-
vos, išūdė tūkstančius nekaltų
žmonių. Lietuvoj daugely vietovių
bolševikai paliko išniekintas
savo žudynių aukas. Rainių miš-
kely visus kalinius nužudė ir iš-
niekino jų lavonus. Lenkieskių
kankinio, o vėliau nužudė tris ku-
nigus. Kretingos apskrityje bol-
ševikai žiauriausiai kankinimus
ir žudymus vykdė. Ten buvo ra-
sti lavonai be galvų, nukirstomis
rankomis, o nuo kojų ir rankų nu-
mauta oda ir t. t.

Alytaus, Marijampolės, Vilka-
viškio, Rokiškio, Zarasų apskrity-
se, o taų pat ir kitose vietovėse
vyko masiniai žmonių žudymai.
Štai kad ir Pravienskių priver-
čiamojo darbo stovykloje, kur bu-
vo kalinami ūkininkai, kurie ne-
įstengdavo atiduoti bolševikams
rekvizicijų. Čia buvo rasta nužu-
dytų apie 500 kalinių lavonai. Tai
tik maža iliustracija skaudžios
praeties. Manau, pakanka pasi-
skaityti pulkininko J. Petruičio
prisiminimų knygą "Kaip mus su-
saudė". Tuomet susidarysime
pilną enkavedistinio teroro bei žu-
dymo baisenybes.

Ko bolševikai nesuspėjo pada-
ryti per pirmąją okupaciją, tai da-

bar vykdė antros okupacijos me-
tu. Dabar kiekvieną dieną Lietu-
voje vykdomi nekaltų žmonių
areštai ir naktimis sugaudytų as-
menų tūkstančiai išvežama į "so-
vietišką rojų" mirčiai. Pagal sta-
tistinius duomenis spėjama, jog
iš Lietuvos jau išveža per 800.000
žmonių.

Bolševikai trėmimais nori vi-
siskai palaužti lietuvių tautos pa-
siryžimą. O jei lietuviai savo tė-
vynėje būtų palankūs bolševiki-
nei vergijai, jie nebūtų taip tre-
miami ir žudomi. Didvyriški par-
tizanų žygiai mums rūšiai ir įpa-
reigojančiai byloja, su kokiu ne-
paprastu ryžtu, karžygiška dvasia
ir pasiaukojimu jie kovoja su
daug galingesniu ir skaitlingesniu
priešu ir per savo kruvinius lavo-
nus siekia visai tautai laisvės.

Išvežtųjų ir nužudytųjų vietoi-
je, į Lietuvą masiškai atvežami iš
Sovietų Sąjungos "burliokai", ku-
riuos didesniuose miestuose, o
ypač prie Baltijos jūros krantų
apgyvendina. Ką tas reiškia? So-
vietai nori visiškai nušluoti nuo
savo gimtojo krašto žemės, o jų
vietoje kolonizuoti savuosius azi-
jatus.

Sibiro lietuvių tremtinių kan-
čios, Lietuvos partizanų besalygi-
nis pasiaukojimas savo tautos lai-
svei, o likusių tėvynėje tautinis
atsparumas ir jų ašaros, mus, gy-
venančius už tėvynės ribų, dar
labiau įgalina gaivinti, stiprinti
savo tautos meilę, panaudojant
visus kovos būdus ir priemones,
siekiant savo tautos laisvės. Visa-
da mummyse turi būti gyva parti-
zanų kovos dvasia dėl laisvės ir
Lietuvos Nepriklausomybės atsta-
tymo.

Birželio 14-toji yra ne tik mū-
sų skausmo, susikaupimo ir gėdu-
lo diena, bet ir protesto. Protesto
prieš Sovietų Sąjungos vykdomą
žmogaus ir tautos naikinimą. —
Priešgenocidinė kovos diena dėl
žmogaus ir tautų teisės gyventi.

Be to, birželio 14-toji mus įpa-
reigoja priminti tų mūsų tautos
ir kitų Sovietų Sąjungos naikina-
mų tautų šiuurpą, tragediją visam
laisvam, kultūringam pasauliui,
ne tam, kad tik lenktum galvas
prieš pasaulį, kad jie pagaliau vi-
vi praregėtų ir liautųsi spekuliu-
oti kitų kraujų, ašaromis ir aim-
nėnais ir kad laisvojo pasaulio
valia energingiau ryžtųsi žmogaus
ir tautų naikinimą sovietų kras-
tuose sustabdyti ir pareikalautų
grįžti ten, iš kur yra atėję. Gana
jau sovietams tuščiažodžiavimais
ir komunistinėmis idėjomis nuo-
dyti laisvojo pasaulio žmoniją.

Pravienskių priverčiamojo darbo stovykloje išudyti kaliniai.

Politinė akcija ir materialinė parama turi reikšmės Lietuvos bylai

(Mūsų bendradarbio New Yorke)

Birželio 3 dn. Park Sheraton
Hotel patalpose, New Yorke, da-
lyvaujant gausiai atsilankiusiems
lietuviams, įvyko Lietuvos Diplo-
matijos Šefo Stasio Lozoraitičio iš-
kilmingas priėmimas.

Dipl. Šefas S. Lozoraitis atvy-
ko į šalį lydimas Gen. konsulo J.
Budrio, Lietuvos Nepriklausomy-
bės Talkos pirminko V. Raste-
nio, priėmimui ruošti komiteto
pirmin. J. Ginkaus ir V. Abrai-
čio ir kt.

Iškilmingą pagerbimo aktą pra-
dėjo J. Ginkus, pasveikindamas iš
Romos atvykusį, mums reikšmin-
gą, sveičiū su poniu ir palinkėjo
ryžtingai tęsti Lietuvos išlaisvini-
mo kovą, dedant pastangas ir to-
liau iškoti vieningos nuomonės
šiamė sunkiamė žygyje.

V. Abraitis kalbėjo trumpai,
pabrėždamas, jog Dipl. Šefo atsil-
ankymas sсутiprins mūsų jėgas
bei pasiryžimą mūsų tėvynės lai-
svės kovoj. Mes tikime, — sakė
jis, — kad trumpiausias ir priei-
namiausias kelias tai kovai laimė-
ti, yra tik per jus ir visus lais-
vojo pasaulio Lietuvos pasiunti-
tinius. Jūsų darbus mes remsimė
ir Jums padėsime, — Baigė Ab-
raitis.

Toliau kalbėjo Lietuvos Nepri-
klausomybės pirminkas V. Raste-
nis. (Jo kalba eina atskirai).

P. Šimėnienė, Moterų Vienybės
pirm., sveikino p. Lozoraitienę,
įteikdama gėlių.

Trumpą nuosirdų žodį tarė p.
V. Lozoraitienė.

Pagaliau prabilo visų lauktas
Diplomatijos Šefas S. Lozoraitis.
(Jo kalba eina atskirai).

Toliau priėmimas vyko jaukioj
pobūvio nuotaikoj.

Visus svečius pasveikino V. RA-
STENIS šiais žodžiais:

Aukštai Gerbiamasis
Pone Ministeri,
Ponia Lozoraitienė,

Mums, čia susirinkusiems, ši
kartą atiteko ypatinga proga: pro-
ga pirmutiniam pasveikinti Tam-
stas, ką tik atvykusius į kraštą,
kuris taip daugeliui mūsų, lietu-
vių, yra ne tik tapęs užuoveją,
mūsų Tėvynės nelaimės laikais,
bet kuris drauge yra ir didelis,
gąbūt net lemiamos reikšmės są-
jūgininkas visų mūsų pastangose
atkvoti Lietuvos laisvę.

Kad šis kraštas toks yra, liudi-
ja ir dvi vėliavos — Jungtinių A-
merikos Valstybių ir Lietuvos —
draugingai greta plevešudamos
Lietuvos Diplomatijos Šefui pas-
veikinti. Visiems mums džiugu
matyti tokį šiais laikais retą re-
ginį.

Tėvynės nelaimėje visada esti
daug nukentėjusių ir daug susi-
rūpinusių, kaip atitaisyti ištikusią
žalą. Didelės nelaimės ir sąmyšius
sukelia didelių žmonių jausmuo-
se, mintyse bei poelgiuose. Todėl
nenuostabu, kad ir tarp mūsų esa-
ma nemaža sąmyšio beješkant ke-
lio į Lietuvos laisvę.

Jau antrą kartą savo atsimini-
me to kelio ieškome. Tik dabar
yra skirtumas. Dabar mes turime
gyvą prisiminimą, kad Lietuva
jau buvo laisvė visai neseniai at-
gavusi ir buvo sėkmingai atsikū-
rusi, kaip nepriklausoma valsty-
bė. Dar daugiau: turime ne tik
prisiminimą, bet ir viešą, tarpval-
stybinių santykių plotmėje galio-
jantį Lietuvos valstybės pripažini-
mą. Tai yra neįkainojamos vertės
faktas ir argumentas Lietuvos by-

loje. O regimas ir realus, to fakto
apsireiškimas yra Lietuvos Diplo-
matinės Tarnybos buvimas bei nie
kad nenutrūkęs jos veikimas. Tai
didžiulė atrama visai Lietuvos ne-
priklausomybės akcijai. Nes juk
Lietuvos Diplomatinė Tarnyba
yra gi tos pačios, kad ir palaū-
žtos, bet teisiškai tebegyvos ir pri-
pažintos Lietuvos valstybės diplo-
matinė tarnyba.

Dėl ką tik minėto, Tėvynės ne-
laimių sukėltojo sumišimo, ta a-
trama ne visų laisvės kelio beješ-
kančiųjų vienodai vertinama. Ta-
čiau dar yra lietuviuose daug ir
tvirtu supratimo, kad ši atrama
yra viena iš svarbiausiųjų Lietu-
vos bylai ginti.

Mes, kuriems teko ši išimtinė
proga šiandien asmeniškai pasvei-
kinti Lietuvos Diplomatijos Šefą,
jaučiamės pasakysiu ne tik savo,
bet ir daugelio tūkstančių tautie-
čių mintį ir jausmą tardami Tam-
stai, Pone Ministeri:

— Sveikiname, nuosirdžiausiai
linkime sėkmės visuose žingsniuose
se Lietuvos labui ir esame pasiry-
žę kur begalėdami, padėti.

Tebūnie šis apsilankymas na-
šus Lietuvai ir tuo pačiu metu
malonus Tamstai ir Poniai asme-
niškai.

Lietuvos Diplomatijos Šefo
S. Lozoraitičio kalba,
pasakyta priėmime New Yorke,
š. m. birželio 3 d.:

Ponas Pirmininke, Ponia Si-
mėniene, Ponas Rastenis, mielos
tautietės ir mieli tautiečiai.

Aš labai širdingai dėkoju Jums,
taip pat mano žmonos vardų, už
didelį palankumą, kurį parodėte
mudviem atėjimui čia ir kurį
taip gražiai, sau įprastu iškalbin-
gumu išreiškė ponas Rastenis. Jau
vakar uoste mes buvome giliai su-
jaudinti, pamatę tokį didelį būrį
atėjusių mus sutikti gerų lietu-
vių. Jūsų šios dienos priėmimas
dar daugiau pagilina mudviejų su
žmona dėkingumą už Jūsų gerą
žodį ir gerą širdį. Mes matome
Jūsų elgesy atspindį to svetingu-
mo, humaniškumo, kuris sudaro
tokį charakteringą šio didžiojo
Jungtinių Valstybių krašto bruo-
žą ir pažibą. Ir lygiu būdu mes
jaučiame Jūsų tarpe lietuviškos
širdies šilumą, tą šilumą, kurioje
mes esame praleidę laimingiausius
mūsų gyvenimo metus, gy-
vendami laisvojoj Lietuvoj, savo
gimtame krašte, savo tautos tar-
pe.

Kai dėl manęs, tai aš noriu ti-
kėti, jog Jūsų palankumas yra
taikomas man, kaip vienam Lie-
tuvos valstybės ir lietuvių tautos
tarnų. Jūs žinot anglosaksų įpro-
tį, kuriuo valdžios žmogus, rašy-
damas piliečiui laišką, jį baigia
formule: your most obedient ser-
vant. Tokia yra ir mano pažiūra
į valdininko ar politikos veikėjo
darbą ir į santykius su visuome-
ne ir atskirais piliečiais. Nuo pat
tolimųjų 1918 metų, kai aš buvau
priimtas į valstybės tarnybą, aš
stengiausi ištikimai tarnauti Lie-
tuvai ir mūsų tautai, visiems jos
žmonėms, nedarydamas tarp jų
jokio skirtumo. Šituo pat principu
aš vadovavausi, atstovaudamas
Lietuvą tarptautiniuose santykiuo-
se, kai buvau užsienio reikalų mi-
nisteris. Aš manau, kad įvairiose
partijose yra žmonių, kurie gal
nors ir nesako, bet žino, kad tik-
rai toks buvo mano elgesys Lietu-
vai esant nepriklausomai. Juo la-
biau aš laikau save visos tautos
tarnu nuo to laiko, kai mūsų mir-
tini priešai bolševikai okupavo
mūsų kraštą. Ir dabar aš atvažia-
vau į Ameriką ne kurių nors at-
skirų interesų vedamas, bet eida-
mas Lietuvos tarnybą, vykdyda-
mas uždėtąsias man pareigas vi-
sos Lietuvos, visų lietuvių intere-
sų. Mano atvykimo tikslas yra
pasitarti su Lietuvos ministriu
Washingtono p. Žadeikiu. Jis yra
parūpinęs man susitikimą su val-
stybės departamento atstovais. —
Mudu su ministriu Žadeikiu tu-
rėsime pasikalbėjimų taip pat su
Lietuvos konsulariniais atstovais
Jungtinėse Valstybėse. Aš džiau-

giuos, galėdamas tęsti kontaktą
su visuome, kuris įvyksta čia
šiandieną tokioj gražioj, darnioj
atmosferoj.

Aš su dideliu dėkingumu kon-
statuoju, kad Jungtinių Valstybių
vyriausybės ir viešosios opinijos
palankumas Lietuvos laisvės by-
lai palieka kaip buvęs. Jis sudaro
svarbiausią paspartintį visų užsienio
lietuvių bendram darbui Lietuvos
nepriklausomybei atstatyti.

Per Jus, brangieji, širdingai
sveikinu visus Amerikos lietuvius.
Jūsų politinė akcija ir materialinė
parama turi pirmiaulės reikšmės
Lietuvos laisvės bylai.

Ponas Rastenis yra paminėjęs,
kad šis kraštas yra lietuviams
užuoveją. Tai teisybė, nes Jung-
tinių Amerikos Valstybių gyveni-
mo ir politikos pagrindas yra lai-
svė ir teisė. Prie to aš norėčiau
 pridėti pageidavimą, kad šiais to-
kais sunkiais Lietuvai ir karčiais
mums laikais visur, kur tik suei-
na lietuvių, jie sudarytų patys
sau užuoveją, tokią užuoveją, ku-
rijoje vyratų Lietuvos interesai
ir bręstų idėjos bei veiksmai pa-
dėti Lietuvai išsivaduoti iš sovie-
tų okupacijos.

Kokia didi yra Lietuva ir jos
laisvės atstatymo reikalas ir ko-
kie maži yra skirtumai, kurių ky-
la mūsų tarpe.

Iš visos širdies linkiu Jums,
kad Dievui padedant būtumėt
laimingi.

Atvykęs į New Yorke uostą,
Lietuvos Diplomatijos Šefas S.
Lozoraitis, laive "Saturnia", pada-
rė Associated Press atstovui šito-
kį pareiškimą:

Man yra labai malonu atvažiuo-
ti antrą kartą į Jungtines Valsty-
bes, kurių vyriausybė ir tauta ro-
do taip daug draugingumo lietu-
vių tautai ir supratimą jos kovai
už savo laisvę. Mano atsilanky-
mas čia pirmoj eilėj yra surištas
su akcija, kurią lietuviai užsieny,
o ypačiai Jungtinėse Valstybėse,
veda savo kraštui nuo sovietų
okupacijos paliausuoti.

Lietuva yra viena dešimties
Rytų ir Centro Europos kraštų,
iš kurių bolševikai brutališkai atė-
mė laisvę bei nepriklausomybę. —
Tų kraštų, būtent: Estijos, Lat-
vijos, Lietuvos, Lenkijos, Vengrijos,
Čekoslovakijos, Rumunijos, Bul-
garijos, Albanijos ir Rytinės Vokie-
tijos nepriklausomybės atstaty-
mas sudaro vieną nedalomą pro-
blemą. Visi tie kraštai moraliniu
ir politiniu atžvilgiu yra toj pa-

Ar savo veikla pateisinam mūsų iš tėvynės pasitraukimą?

Kai Lietuvai išmušė jos isto-
rijoje sunkiausia valanda, daug
tūkstančių josios vaikų, gelbėda-
mi savo gyvybes, paliko ją vieną
ir pasitraukė į Vakarų. Likusieji
veda žūtubūtinę kovą su okupan-
tais. Jųjų kancios ir kasdien lie-
jamas kraujas įpareigoja laisvėje
gyvenančius būti geriausias sa-
vo krašto ambasadoriais, jų veda-
mos kovos ryžtingais talkininkais.

Kad jie nebūtų apvilkti, Lietu-
vos laisvinimui turi būti aukojami
visi mūsų darbai, visos mūsų jė-
gos turi būti išnaudojama be jo-
kių svyravimų kiekvienu tam rei-
kalui tinkanti proga, visai neat-
sižvelgiant, kas būtų pasišovęs pa-
greitinti jų išlaisvinimo viltis.

Viena iš gražių ambasadoriavi-
mo progų — mūsų gausus daly-
vavimas birželio 16 ir 17 dienomis
įvykstančiame Lietuvių Sąskrydy
Vašingtone. Tikrai savąją
tėvynę mylintiems visai nesvarbu
kuri srovė pasiėmusi visą Sąskry-
džio organizavimo našą, o svar-
bu, kad ta proga bus akivaizdžiai
pasitarnauta josios išlaisvinimui.
Sąskrydį berengiant, amerikiečių
aukštuosiuose sluogsnuose jau
tiek toli nueita, jau tiek užsianga-
žta, kad kiekvienas patrijotas
lietuvis, turėti vieną vienintelį ke-
lią — viską padaryti, kad ši lie-
tuviškoji demonstracija pasaulio
politikos sostinėje būtų kuoj efek-
tingiausia, kad ji atneštų kuo dau-
giau naudos mūsų kenčiančiai tė-
vynė. Ši lietuviško gajumo bei
veržlumo demonstracija jau išė-
jusė ne tik į šio krašto viešumą,
bet ir į tarptautinius vandenis.
Sąskrydžio pasisiekimas — ne tik

čioj padėty ir visai jie turi tuos
pačius, lygius, galimumus laisvei
atgauti.

Sovietų Sąjunga taip pat prie-
šinasi Rytų Vokietijos demokrati-
zavimui ir jos sujungimui su Va-
karų Vokietija, kiek jį priešinasi
kitų devynių kraštų laisvės atsta-
tymui. Kai Sovietų Sąjunga bus
priversta nusileisti Vokietijos
klausimui, visos šiandien paverg-
tos tautos tarp Baltijos ir Juodų-
jų jūrų atgaus savo laisvę ir ne-
priklausomybę. Ir priešingai, —
toms tautos išsivadavus iš So-
vietų priespaudos, bus galima su-
vienyti Vokietiją. Iš to seka, kad
jeigu Vokietijos suvienijimo klaus-
simas sudaro tarptautinių derybų
objektą, lygiu būdu kitų devynių
Rytų ir Centro Europos kraštų iš-
laisvinimas turi tapti tarptautinių
derybų objektu ir reikalavimas
tuos kraštus paliausuoti turi būti
Vakarų didžiųjų valstybių pateik-
tas Sovietų Sąjungai.

Visa, ką Maskvos vyriausybė
yra padariusi pastarais laikais,
vykdydama vadinamąją "naują
politiką", nekeičia esmės ir ne
kiek nesumažina pavojaus, kuri
ta vyriausybė sudaro civilizuo-
tam pasauliui. Ta "nauja politi-
ka" tereiškia, kad bolševizmo ek-
spansija tęsiama kitomis priemo-
nėmis. Geriausia priemonė prieš
bolševizmo pavojų yra prieš pas-
tatyamas jam žmogaus ir tautų lai-
svės idėjos. Tam tikslui yra bū-
tina, kad Rytų ir Centro Europos
valstybių laisvės bei nepriklausom-
ybės atstatymas būtų pripažin-
tas pagrindiniu tarptautinės poli-
tikos principu santykiuose su So-
vietų Sąjunga.

Tai pirmiausiai nepaprastai su-
stiprintų pavergtųjų tautų pasiti-
kėjimą Vakarų demokratijomis, o
juk tų tautų veržimasis į laisvę
didžiai trukdo Kremliaus ekspan-
sijos planų vykdymą. Tų tautų iš-
silaisvinimas sudarytų tinkamą
stabdį Sovietų agresyviai ekspan-
sijai.

Aš esu laimingas, vėl atvykęs į
Ameriką, nes niekur kitur pasauli-
lyje mūsų byla nėra geriau sup-
rantama ir remiama, negu Jung-
tinėse Valstybėse.

Šia proga aš prisimenu reikš-
mingus žodžius, kuriuos Valsty-
bės sekretorius ponas Foster Dul-
les pasakė prieš kelerius metus ir
kurie visados paliko diplomatijos
istorijoj: "Mes žiūrime į konfe-
rencijų stalą ne kaip į vietą, ku-
rijoje mes atsisakome nuo savo
principų, bet kaip į vietą princi-
pams vykdyti".

garbė visai Amerikos lietuvių
išeičiai, bet ir lietuvių politinės
įtakos bei svorio padidėjimas šio
krašto demokratineje santvarkoje.

Kai kieno dedamos pastangos
sukliudyti Sąskrydžio pasisiekimą
— jau daugiau, kaip nesusiprati-
mas, tiesiog laikytinas nusikalti-
mu prieš savo gimtąjį kraštą. Jau
čia neambasadoriavimas, bet tik-
ras meškos pasitarnavimas. Jau-
dintis dėl nuopelnų visiškai nėra
jokio pagrindo, nes rengėjai jų
sau visai neieško. Sąskrydžio vi-
suotinas rėmimas gražintų visų
taip laukiamą vienybę ir užtik-
rintų kiekvienos srovės gražių
užsimojimus. Plyta po plytos, ne-
juociomis išaugtų mūsų gimtojo
krašto Laisvės Rūmas. Dabartinė-
se sąlygose visos išsivijios lietu-
viams turėtų būti šventu dalyku
— remti kiekvieną gražią inicia-
tyvą, tarnauti vienai vienintėlei
Partijai — kanciose skęstančiai
Lietuvai.

Kritika ir sugestijos turėtų bū-
ti keliama tik kurią tokią lietu-
višką akciją pravedus. Priešingu
atveju, pasėgime smulkios rie-
tenos, tarpusavėj neapykantoj
ir galutinam susiskaldyme. Ir
tuokart mūsų iš Tėvynės pasitrau-
kimas likusiųjų bus pamatuotai
užskaitytas nusikaltimu, vien sa-
vo kailio gelbėjimu.

P. Mankūnas

Bangos ir vėjai yra visuomet
gabių jūreivių talkininkai.

Gibbon

Verkianti lietuviškoji knyga

Lietuvių Enciklopedija--mūsų knygų knyga

Rašo: Stp. Vykintas

Siemet gegužės mėnuo buvo paskelbtas knygos mėnesius. Ką gi knygai palankaus per mėnesį galima atlikti? Nieko. Mano nuomone, reikėjo paskelbti visus šiuos metus knygos metais. Visus trečties metus mums reikia paskelbti knygos laikotarpiu. Ne kas kitas, o tik lietuviškoji knyga išlaikys ilgiems amžiams lietuvių. Nemanau, kad būtų iš mūsų, kaip lietuvių, pusės gražu skelbimus lietuvišką muziką, meną, teatrą, mokslą, bet pirmoje eilėje mums svarbiausia išlaikyti taisyklą, žodina, melodingą ir stilingą lietuvių kalbą. O niekas kitas kaip kalbos nepalaiko, neugd ir netobulina, kaip gimtosios kalbos knyga.

Lietuviškoji knyga buvo laiminga įvairių okupacijų metu. — Tai keistas reiškinys ir paradoksalas. Nacių okupacijos metu Lietuvoje lietuvišką knygą gaudyte gaudė. Mat, okupacijų metų materialinių vertybių nebuvo, o pinigais buvo bevertis. Taip pat ir DP stovyklose Vokietijoje lietuviškus laikraščius ir knygas žmonės daugiau pirkė. Susidarė įspūdis, kad lietuvių knygą labiau mėgsta, kai atsiduria asmeninė nelaimėje. Kai tik užėina laimėginis asmeninis laikotarpis, tada jie ima labiau pirkti namus, automobilius, minkštus baldus, šaldytuvus, negu lietuvišką knygą.

Skaitant spaudoje dabartinę lietuviškos knygos kritiką, atrodo, kad šiuo metu labiau knygą kritikuoja skaitytojai, negu kritikos specialistai. Kodėl gi? O gi todėl, kad skaitytojai, kurie nenori pirkti knygų, nori sudaryti įspūdį, jog dabartinė mūsų knyga yra bloga. Ir kritikai ir skaitytojai atsiminkime, kad mes gyvename tremtyje, kur mūsų rašytojai yra priversti sunkiai dirbti fabrikuose. Jie nebeturi tiek energijos, kūrybinės nuotaikos, kad galėtų tik šedevrus kurti ir tik tokias knygas rašyti, kurios patenkina skaitytojo užgaidas. Šiuo metu mes turime džiaugtis, kad mūsų rašytojai dar pajėgia parašyti didelius kūrinis ir, kad mūsų leidėjai pajėgia juos išleisti. Todel mažiau nereikalingos ir nepagrįstos kritikos, o daugiau meilės lietuviškajai knygai.

Tebūnie man leista pasakyti keletą pastabų mūsų knygos leidėjams. Jei mūsų knyga neplinta, tai už tai atsakingi ir leidėjai. Pirmiausia, leidėjai nustato, kurios knygos leistinos ir kurios neleistinos. Leidėjai turėtų daugiau

bendrauti su skaitytojais ir žinoti bei tenkinti skaitytojų skonį ir jų reikalavimus.

Antras dalykas, leidėjai permaža rūpinasi savo išleistų knygų propaganda. Skaitytojas nežino net, kur jis gali lietuvišką knygą nusipirkti. Pav., latvių laikraščiuose, randu išstisus puslapius, kur skelbiamos naujai išleistos knygos, ir kur jos galima nusipirkti. Mūsų leidėjai duoda skelbimus labai retai. Jei leidėjai negali apsimokėti pinigais už skelbimus, tikiu, kad redakcijos priimtų knygomis. Bet skejbtis ir dažnai skelbtis yra būtina. Joks biznesas moderninėje prekyboje neįmanomas be skelbimų.

Trečias dalykas, mūsų leidėjai visai nesirūpina knygos išgarsinimu. Recenzijos apie knygos mūsų spaudoje labai retos. Negali knygų leidėjai reikalauti iš recenzentų, kad jie veltui recenzijas rašytų ir dar ieškotų su žiburiu knygos nusipirkti. Leidėjai, man rodos, nebankrutuotų, jei paskirtų kiekvienos knygos po kelias dešimtis egzempliorių recenzentams.

Yra ir daugiau dalykų, kurių mūsų leidėjai nesugeba atlikti. — Pav., reklaminiai lapeliai. Jei leidėjai ir kiekvieną naujai leidžiamą knygą įkištų seniau išleistų knygų sąrašą, jie padarytų neblogą propagandą. Netgi su recenzentų ar kritikų ar skaitytojų tiksliais ir gražiais įvertinimais.

Nemokama organizuoti ir knygos platinimo tinklo. Jei skaitytojas nelimpa prie knygos, tai knyga turi ateiti pas skaitytoją. Yra visokių agentų, kurie vežioja puodus ir visokias kitokias prekes. Kodėl nesutarti su tais agentais ir nevežioti kartu knygų? Ar neapsimokėtų kokiam agentui įsigyti sunkvežimį ir vežioti knygas po miestus, po namus? Vokiečiai bent taip knygas platina. Dar viena vieta — krautuves. Kodėl lietuviškose krautuose negali būti knygų pardavimo skyriaus? Latvių krautuose man teko pastebėti latviškų knygų pardavinėjimą.

Kai kalbu apie lietuviškas knygas, negaliu užmiršti Lietuvių Enciklopedijos. Dėl jos savu laiku buvo daug ginčų. Jai pasirodžius, buvo nemaža parašyta ir naudingos kritikos. Jei kritikai, užuot jį kritikavę, būtų suradę bent penkis LE prenumeratorius, būtų buta, tai už tai atsakingi ir leidėjai. Pirmiausia, leidėjai nustato, kurios knygos leistinos ir kurios neleistinos. Leidėjai turėtų daugiau

Tačiau, išėjus 7 ar 8 LE tomams, reikia pripažinti faktą, kad LE leidėjas ir redaktorai yra atlikę milžinišką darbą lietuvių kultūros istorijoje. Ir šį jų darbą ne tik tenka teigiamai vertinti, bet ir visomis išgalėmis jį remti. Lietuviškoji Enciklopedija, jei manęs religininkai neapšautų "farmazonu", drįsčiau pavadinti lietuvišką bibliją biblija. O gi, pavyzdžiui, Švedijoje biblija randasi ne tik ant tikinčiųjų stalo, bet ir kiekvienam viešbutyje, dažnoje viešoje vietoje ant stalo. Kodėl gi mūsų LE negalėtų būti ant kiekvieno lietuvių stalo? Argi mes esame toki dvasiniai skurdžiai, kad negalėtume per kelis mėnesius paskirti 8 dolių enciklopedijai?

Enciklopedija yra reikalinga ir būtina ne tik mokslininkams, bet ir kiekvienos profesijos žmogui. Pav., Švedijoje darbininkai daugiausia skaitytojai ir prenumeratoriai enciklopedijas, negu inteligentai. Juk enciklopedijoje yra apie visos darbo srities, apie žemės ūkį, todėl ir darbininkui ir ūkininkui yra įdomu žinoti naujausias žinias iš savo srities. LE taip pat daug apie visos darbo, ūkio ir visos srities.

Apie LE galima būtų parašyti išsitas laikraščio skiltis. Tačiau ne mano uždavinys gilintis į LE turinį, leistas į jos vertinimą. Man rūpi tik vienas dalykas: LE turi būti išleista iki galo. Tačiau man nėra žinoma, ar leidėjas turi tiek pajamų ir ar jis jų turės, kad galėtų išleisti iki galo. Be to, man rūpi, kad LE būtų kas kart geresnė. Jei norime, kad ji būtų geresnė, didinkime prenumeratorių ir pirkėjų skaičių. Nesu prekybininkas, bet gerai žinau, kad krautuve prekės gerėja, kada jų daugiau išperkama, nes krautuvininkas, turėdamas daugiau kapitalo, supuvusių prekių nebeperka.

Skaudžiai verčia mūsų knygą tremtyje, gailiai ašaroja, man rodos, ir LE. Lietuvis esame mes gimę... Ir mažiau deklamuokime, bet darbiau įrodysime, kad lietuviškos knygos labiau rūpi, negu doleris. Juk lietuviams, rodos, pasimokė, kad šimtus kartų jau pinigai nuėjo veltui, o vienintelė vertybė yra žmogaus kultūra. Kultūros gi nėra be knygos ir be mokslo.

Bern. Brazdžionis

TĖVIŠKĖS DUONA

O duona, žydinti pelėsis, Tartum rugiagėlių žiedais, Tave su ašara minėsiu, Kaip sektą pasaką kadais.

Buvai tu mano jaunas kūnas, Ir mano protėvių senų... Gaivink klajojančius klajūnus Šventuoju tėviškės penu!

Atsiminimais ir žvaigždėtaiš Vilties žiedais vidur nakties, Kol vėl širdis į rytą šviesų Sparnus, pakilusi, išties.

TENAI PAŽAISLIO BOKŠTAI

Tenai Pažaislio bokštai, Kaip pasaka bėlti, Tenai laukai ramunėm Ir svėrėm apsnigtūm...

Ten du jauni šermukšniai Gale gimtų namų, Ten sunkios kekės svyra Serbentų raudonų...

Ten ažuolai šauks grįžti, Ten kvies tėvų kapai, Skambės švento Antano Parapijos varpai...

ISIJUNKIME Į "SANTARVĖS" VAJŲ

Naujas žurnalo numeris jau pasiekė skaitytojus

Šiomis dienomis pasiekė prenumeratorius ir spaudos platintojus naujasis, antrasis šių metų SANTARVĖS žurnalo numeris (kurio išleidimas dėl redaktoriaus ligos buvo kiek sustudėjęs). Šiame smulkaus šrifto 64 puslapių tome paskelbta daug įdomios ir aktualios medžiagos. Vedamajame pasisakoma dėl nevaizgų ir žalingų "Lietuvos laisvinimo" konferencijų dešimtmėčio sukaktuvių, toliau — V. Rastenis rašo apie lietuvišką nacionalizmą, du-

TĖVYNĖS GĖLĖS

Ko liūdno jūs, tėvynės gėlės, Ko jūs, pavasario žiedai? Ar šaltas saulės spindulėlis, Ar ant širdies žiemos ledai?

Žiemos ledai neslėgs tiek upės, Žiedai verks sniego sukuriuos, Kaip rauda motinos suklupe Po jungu letenos žiaurios.

Po jungu letenos tironų... Tik žvėrys klykauja linksmai, Kai rauda kūdikiai vagonuos Toliaja nTomskan vežami...

To liūdno mes, tėvynės gėlės, To mes, pavasario žiedai... Ir šaltas saulės spindulėlis, Ir ant širdies žiemos-ledai.

VIDUDIENIO RAMYBĖ

Antai, langinės baltos moja Tau tavo protėvių namų, Ir aš, tartum po šviesų sapną, Viską, viską matyt imu.

Antai, prie šulinio prieina Keleivis batus dulkinais Ir, pasidėjęs lazda, geria Jo gelmę tyrąją delnais.

Antai, net bitės nebežūia Baltajam beržo avily, Ir miega pokaičio Dubysa Tokia tyli, tokia tyli.

Antai, prieš saulę, kaip rubinai, Dalinas vyšnios spinduliais, Ir svyra žirnių pilnos ankštys, Ir dobilėliai pakelias.

Tokia vidudienio ramybė, Net tau nebeplaka širdis! Tai tavo vasarų tėvynė, Tai žemės rojaus atspindys.

liau rutulioja įdomią astronominę temą, naujos redakcijos akademinis skyrius "Į laisvę veda mūsų kelias", labai plati kultūrinė, politinė ir visuomeninė apžvalga, recenzijos, humoro skyrius ir ilgesnis B. R. laiškas lietuvių kalbos grynumo klausimais...

Tame pat numeryje skelbiami pirmieji daviniai iš vajuos vaisių Santarvės žurnalui sustiprinti. Pasirodo, kad pirmai pradžiai sukelta per 1.200 dolių. Žurnalas paskelbė vajų, kviesdamas stambesniais įnašais prisidėti prie jo parėmimo: garbės leidėjai su 100 ar daugiau dolių, garbės bėčiuliai su 25 dol. ir garbės prenumeratoriai su 10 dol. Garbės leidėjų tarpe skelbiami įnašais prisidėję: inž. Br. Budrikas 300 dol., N. N. 250 dol., adv. Antanas Olis 100 dol., Jonas Budrikas 100 dol., J. V. Valickas 100 dol., ALRS Los Angeles, Detroito ir Rochesterio skyriai po 100 dol. Kiti mažesniais sumomis, o taip pat 20 naujų garbės prenumeratorių, vietoj reguliarių 5 dol., įmokejusių žurnalui sustiprinti po 10 dolių.

Tai gana gražūs vaisiai, kurie stiprina šio visuomeninio ir kultūrinio žurnalo leidimą bei tobulinimą. Tai tik pradžia. Laukiama ir lauktina, kad prie to dėsims šimtai kitų lietuvių. Žurnalą šia kryptimi sutiko palaikyti visos organizacijos, susibūrusios į Lietuvos Nepriklausomybės Tarką. — LAS vadovybė Amerikoje yra paskatinusi visus savo padalinius gausiai atsiliepti įnašais vajuos talkoje. Taip ALTS yra išsiuntinėjęsi atsišaukimą visiems skyriams remti Santarvę prenumeratoriais ir papildomai. Budgino, N. N., adv. Olio, J. Budriko, J. V. Valicko pavyzdžiai, be abejo, taps paskatinimu ir kitiems prisidėti.

Žurnalą galima užsisakyti ir įnašais prisidėti: per Santarvės redakcijos įgaliotinį Amerikoje — Bronį Railą, 1572 W. Vernon Av., Los Angeles 62, Calif., per administratorių Amerikoje M. Židonį, 78 Nash St., New Haven, Conn., arba per platintoją Čikagoje Joną Budriką, 3613 S. Union Ave., Chicago 9, Ill.

F. Šlenteris

Birželio 11 d. išvyksta laikinai į JAV, kur apvažinėsi lietuvių evangelikų parapijas, pasimatys su lietuviškos veiklos ir susipažins su šionykšte veikla. Amerikoje išbus tris mėnesius.

Mokyt. A. Venclauskas

Skautų veikėjas mokyt. A. Venclauskas, Kultūros dienose paskaitė savo apysakos fragmentą iš partizanų kovų dėl Lietuvos laisvės. Taip pat vieną eilėraščių, vardu "Benamis" Kristus".

PAŠTININKAS BALANDIS

O. Algimintienė

(Pabaiga)

— Taigi, taigi! Tas ir yra optimizmas.

— O, ką gi pats siūlai? — paklausė dar kitas balsas. — Nieko neveikti? Nekovoti?

— Bent iki šiol, per dvyliką mūsų trečties metų, aš jokios kovos niekur nematau. Yra tik šis tas veiklama, tik galimybių rūmuose. O tos galimybės labai ribotos.

— Aukščiau savęs juk niekas negali išsokti.

— Ne dėlto. Veiksniai eina ne tuo keliu. Visų pavergtųjų tautų veiksniai, susijungę turėtų dirbti ne savo tautų išlaisvinimui, bet gelbėti žmogų. Žmogų laisvinti nuo nužmoginimo. Gelbėti žmones nuo dvasinės vergijos, kokios dar žemė nepažino. Nuo smegenų plovimo, nuo sielos gnaužimo savo malonumui ir pasiteisinimui prieš pasaulį, kada nekaltai auka ima girti savo budelį, priimdama ant savęs jo visas niekšybes ir kalte.

— Reikia iš visų jėgų rekti visame pasaulyje, be atvangos, be pertraukos. Belstis ir belstis į visas duris visiems, kas tik gali ir pajėgia. Visi žmonės turi dirbti, siekdami tik vieno tikslo — gelbėti žmogų, kokios spalvos ir kokios kalbos jis bebūtų. Visus už

geležinės uždangos nuo baisiausio 20 amžiaus prasikaltimo prieš žmogų. Tada išnyks ir tų pužmogintųjų sukurti lizardai laisvame pasaulyje, kurie dirba be naudos savo "bosams" už geležinės uždangos.

— Nesutinku, nesutinku, — su cypė moteriškas balsas. — Išlaisvinkime tautas, bus laisvas ir žmogus. Lietuva turi būti laisva.

— Jeigu bus laisvas žmogus, laisvas darbas, laisva kūryba, — viskas kita savaimi atsiras, panele.

Leiskit į tėvynę, Leiskit pas savus, Ten nudžiugs krūtinė, Atgaivins jausmus...

Uždainavo panelė. Ir visi, kaip vienas, emė dainuoti. Gražu buvo pasiklausyti.

— Jau mūsų ir gerklės išdžiūvo nuo kalbų, — pasakė tas, kurs ginčijosi su daugkalbiu vyru. — Praplaukiam jam.

Žmonės pavargo ir bekalbėdami, bet gerdami jie nustoja kalbėti, tik skambina stiklais ir lūpkiš siveikatos. Turbūt jiems valgis be gėrimo kenkia. Išgėrė ir dabar. O po to vėl ims valgyti ir kalbėti. Mus, paukščius, leisti raginti nereikia, gi žmonės kitaip. Ragina ir dabar šeiminkė. Buvau bežadęs nulėkt, bet štai ir

vėl storas balsas prabilo:

— Aš ne politikas, aš tik patirijotas. Apie grįžimą tėvynėn dažnai pagalvoju, dėlto, kad tikiu, jog ateis diena, kada galėsime grįžti. Juk amžinai taip negali būti, kaip dabar.

— Žinoma, kad visada taip nebus, kuomet nors bus laisvas kelias, bet kada ir kokiomis aplinkybėmis.

— O, jeigu sakysime, neužilgo atsidarys kelias į laisvą Lietuvą, ką tada darysime su savo manta, namais? Tas man dažnai ateina galvon.

— Su tuo begigu, — atsiliepė kažkokia moteris. — Parduosime, pinigai bus mums reikalingi.

— Tą ir aš žinau, bet kas pirks, kai visi ims parduoti? Tada ne vien lietuvių grįš. Visų pavergtųjų tautų piliečiai norės parduoti ir grįžti, kas tada pirks?

— Kaip ateis tas laikas, tada bus matyt. Atsirai ir išeis, kad tik Lietuva būtų laisva! Ak, Dieve...

— Labai pasilgot, panele?

— O jūs, ar ne? Ar jums geriau čia po fabrikus sveikatą gailikti!

— Aš verčiau mokytojaučiau po senovel. Pasiilgau vaikų užavimų, savo, lietuviškų vaikų... E-eh.

Karvelėli mėlynasis, Karvelėli tu pilkasis, Skriski į šalę... Vėl uždainavo ji.

— ...Kad man duotum, kar-

velėli, savo sparnus bent dienelei...

Keisti tie žmonės. Savo lektuvus turėdami, prašo mano sparnų. Ką aš pats veiksiu be sparnų. Mažai jai čia kas bepritarė, daina greit nutruko. Jeigu būtų kartoje — būčiau pabėgęs.

— Klausyk, Švagždini, daug nusimamai, daug skaitai ir seki politika, pasakyk, ar esi davęs kokių pažadų, kokią priesaiką padaręs, išbėgdamas iš Lietuvos?

— Ne. Dėlko?

— Dėlto, kad aš, ne vieną kartą laikraščiuose esu užtikęs parašyta: "Atsiminkime, kokius esame davę pažadus išbėgdami iš Lietuvos". Arba: "Nepivalome už miršti, ką esame prisiekę Lietuvai jį aplesdami..." Išėina taip, kad bėgome tam, kad kažką atliktum Lietuvai. Aš turiu prisipažinti, kad aš gelbėjau savo kailį ir tiek.

— Aišku, mes visi bėgome tik gelbėdami nuo mirties ir išniekinimo. O kaip jūs, panele mokytoja?

— Taip pat ir aš. Ar turėjome laiko ką nors svarstyti, ar galėjome numanyti, kaip viskas susiklostys. Daugumas mūsų, o gal ir visi, tikėjome, kad greitai baigsis karas mūsų naudon ir mes pasitraukiame tik laikinai.

— Nors ir baidė kažkas (žinoma, komunistai) badu. Vokietijoje, nepaisėme nė bado, nė bombų, kad tik pasprukus nuo baissinio priešo — bolševikų. Bėgimas bu-

vo su kliūtimis ir pavojais, per juos reikėjo rintis su vaikais ir tik tas buvo galvoje.

— Ką čia, Tamsta Petruškėnai, pirma užklausi dėl pažadų, dabar man pripuolė mintis, kas rašo ir dėl ko. Tai veiksniai prikiša tuos dalykus vieni kitiems. Tas mūsų neliečia. Mat, jų buvo tokių, kurie daug anksčiau pasitraukė iš Lietuvos, kuomet mes dar neįgalėjome trauktis. Gal jie ir siekė ką nors.

— Nemanau, kad repatrijantai būtų davę kokių pažadus Lietuvai.

— Aš ne apie repatrijantus kalbu — apie veiksnius, arba mūsų viršūnes.

— Tiesą sakai. Kadangi jie dabar skaldosi, nesutaria dėl valdžios, tad ir prikašioja savitarpyje. O aš vis galvojau, ką tremitiniai galėjo žadėti ir prisiekti, bėgdami į nežinią.

Įdomu, ką jie prisiekė ir ką žadėjo? — paklausė dar kažkoks moteriškas balsas ir nusijuokė.

— Žinoma, vienybė... — Ir vėl juokas.

— Su ta vienybe tikri juokai. Visi reikalauja jos iš kito, tik ne iš savęs. Ne vieną kartą šypsojau skaitydama, — pasakė tas pats naujas moteriškas balsas. — Išmetinėja, prikašioja vienybės ardyumą, griovimą, stambia kritika, tuos ardytojus nupliekdam, Atseit — aš geras. Iš priešingos pusės vėl taip pat. Anas yra vienybės griovikas ir vėl tam prieš-

ininkui tenka visokių epitetų. O jeigu dviejų priešingų pasaulėžiūrų žmonės bendro tikslo siekdami sutaria, tai tretieji tebsi ir dergia juos už tai, kaip gali, girdu, jie bendrauti... Norėkim dabar vienybės!

— Žinoma, jeigu nori ką pasiekti, turi pradėti nuo savęs. — Pasakė senas balsas. Kaip ir vedusiųjų gyvenime. Jeigu viena kuri pusė reikalauja tik iš antrosios nuolaidų ir supratimo, o pati nededa pastangų suprasti, atleisti ir nusileisti, tada negali būti sugyvenimo. Ir vienybės nepasieks nė srovės, nė grupės, nė tautos, jei nepradės vienybės darbą nuo savęs.

— Man jau laikas atsiveikinti, kad ir kaip malonu buvo pas jus. Ačiū už vaišes. — Pasakė mokytoja.

— Kur taip skubi? Dar ne vėlu.

— Turiu vieną ligonę aplankyti.

— Kur? Kas serga? — imta teirautis.

— Mano geradarė — atkvietė ją guli Šv. Kryžiaus ligoninėje. Velykos, negražu būtų man jos neaplankyti.

— Kas jai yra?

Nemėgtu klausytis, kuomet žmonės kalba apie ligas.

Sudiev, sudiev!!!

Kovos už laisvę baruose

J. Veisiejis

(Tąsą iš pereinamo Nr.)

Gerai įsisiūbėję į šių dienų periodinės spaudos puslapius ir juos palyginę su realiu gyvenimu, gauname nei šį nei tą, nes dažniausiai tie, kurie šaukia stiprinti tautinę vienybę, kovoti su skaldančiais reiškiniais, patys skaldo. Kitus atstumdami ir niekindami, patys nori būti iškelti. Šaukdami, kad mes kits kitą turime suprasti ir gerbti, patys kitą suprasti nenori ir niekina. Nepajęgdami ir nesugebėdami atlikti palnesnių darbų, esančių už jų pasirinktų doktrininių ribų, tačiau tautine prasme didžiai vertingų ir, net būtinių, trukdo, kai kiti imasi. Ir kas įdomiausia, kad pagal jų supratimą, ne tas kaltas, kuris apsilenkia su tiesa, bet tas, kuris išdrįsta tą apsilenkimą iškelti viešumon. Ir štai čia atidaromi vėlinavos labirintai: vieni kiek įmanydami ginasi, prisiekinėja, kad taip nėra ir niekad nebuvo, o kiti, kad nesukompromitavus visuomenės akys ir nepajęgdami apsiginti, ieško didesnių ir svaresnių klaidų, nei jiems primetama. Beieškodami viską apverčia aukštyn, tuo pačiu neigiamybėse paskandindami visą Nepriklausomos Lietuvos gyvenimo laikotarpį. Nereikia stebėtis, jog šito pasekoje susidarė įspūdis, kad Nepriklausoma Lietuva buvo neigiamybės lėpsys, kas, be abejojimo, ne tik šaldo kovojantį, bet atstumia prieaugli ir kovai neapsisprendusį.

Šitaip pasisakydami, neužginčijame, kad neigiamybės išvis nėra buvę, bet jaučiame pareigą pažymėti, kad klaidų neišvengė nei viena partija, turėjusi laimės būti valdžioje. Ne kas kitas, o tik tos klaidos mūsų pirmtakus prikėlė kovai. Ir šitaip pasisakydami, neklystame. Todėl kelėme ir keliamo mintį, nekelti to, kas mus skiria.

Ir tikrai, šmeižimas Lietuvos gyvenimo, šmeižimas tų partijų žmonių, kurių vadai būdami valdžioje padarė vieną kitą klaidą, negali įtarti Nepriklausomos Lietuvos atstatymo programą, tuo labiau, kad tų asmenų, jei neskaityti vieno kito, tremtyje kaip ir neturime. Čia, štai, ir iškyla dar vienas įdomus klausimas: ar galima smerkti tuos, kurie nusikaltimo nėra padarę ir nėra buvę tų nusikaltimų dalininkais? Klausimas tikrai vertas dėmesio, nes žmogus gali būti užmušamas ne tik fiziniškai, bet ir dvasiškai — moraliniai. Ir, reikia pasakyti, kad moralinis skausmas žmogui suteikia didesnių kančių už fizinį.

Clevelando "demokratinės grupės" savo vadų dabar daromas klaidas, kaip tai: pasigirti ne savais laimėjimais (pasų istorija), pralaimėjimą Romoje, pralaimėjimą Bonnoje, tautos laisvei atkovoti koncesijos įsteigimą (surinktas ALT aukas panaudojant išmintinai Vilkui), ir pagaliau, užimtą poziciją Vašingtono Sąskrydžio atžvilgiu (atsisakant jį bendrai surengti), bando pridengti užreikimu, sužlugdyti "kaltinimais". Ir tai daro tie, kurie žmogų yra pasirinkę centre savo politikos figūra, o taip pat ir tie, kurie Die-

vą pripažįsta vyriausiuoju teisėju. Betgi šitaip darydami — pirmieji iš žmogaus žiauriai tyčiojasi, o antrieji — Dievą pažemina iki puolusio žmogaus laipsnio ir jo kančias bei pastangas pakelti žmogų aukščiau paprasto žemės gyvio, verčia neaiškia pasaka.

Kristų kaltinuso rabino rolę vaidina "Draugas", berdamas savo bendradarbio clevelandiško lūpomis Clevelando grupėms panegyrikas. "Naujienos" kelia Vilką į neaprežto valdovo sostą, o dar kai kas bando iš kapų prikelti partinio fanatizmo aukas — sušaudytuosius ūkininkus. Belieka pridėti sacharino istoriją, lašinių krikštą, kurie iš amerikoniškų nekatoliškų buvo krikštunami ir katalikiškai lietuviškus, studentų daužymą tautos šventovėje — Karo Muziejaus sodelyje, jiems giedant Tautos Himną; tautai nusipelnusių asmenų persekiojimą gatvėse; plečkaitininkų nuopelnus susidedant su Lietuvos sostinės pagrobėjais lenkais; atentatininkus ir Lietuvos vėlavos paniekintojus Lietuvos seime, bei tuos, kurie būdami A. Smetonos vyriausybėje, buvo priešingi pasipriešinti bolševikų invazijai — ir turėsime puikiausią vaduotojų štabą. Juokas juokais, bet tenka rimtai susirūpinti, kaip įsisiūbavusias partines kovas sustabdyti ir partijas išvesti iš nieko gera nežadančio po litinio tvaiko. Clevelando "demokratinės" grupės teigiama prasme nieko gera neįneša į Lietuvos laisvinimą, o priešingai — veda dar į didesnius klystkelius ir politines kovas tik padidina. Labai gaila, kad tik šiliek Clevelandiškių "demokratinės" grupės ir jų remiama spauda sugeba padėti ant Lietuvos aukuro.

IŠ VISO PASAULIO

KRUŠČEVO KALBOS TEKSTAS

Praėjusią savaitę valstybės departamentas paskelbė Kruščevo kalbos tekstą, kurią jis pasakė dvidešimtam partijos suvažiavime 1956 m. vasario mėn. 24 — 25 dienomis, Kremliuje. Kalbos tekstas amerikiečių agentams yra pa tekęs satelituose kraštuose.

Iš Kruščevo kalbos matyti, kad jis revoliucijos genijumi ir tikruoju socializmo kūrėju Sovietinėje Rusijoje laiko tik Lenina. Stalinas buvęs kažkokis tai prisiplakėlis ir savanaudis, vėliau visomis išgalėmis kelęs savo asmens kultą. Dėl Stalino stekimų ir jo charakterio, Leninas net pakartotinai buvo įspėjęs komunistų partijos centro komitetą. Apie tai jis yra pažymėjęs ir savo testamentė.

Kruščevo kalbos tekstas vakarų demokratinuose kraštuose buvo sutiktas kaip didžiausia sensacija. Susipažinus su Kruščevo kalba, daugeliui gali kilti klausimas: O kuo gi skiriasi patsai draugas Kruščevas nuo Stalino? Ar ilgai reikės laukti, kad ir apie pastarąjį išgirstume panašius dalykus, kokie šiandien yra kartojami apie "tėvą ir mokytoją!"

Motorai, kurių triukšmas turėjo nustelbti kankinamų aukų riksmą Rainių miškelyje.

PREZIDENTUI SUSIRGUS

Praėjusį savaitgalį nemažo rūpesčio ir sujudimo Jungtinėse Amerikos Valstybėse sukėlė prezidento liga. Pats prezidentas greitai turėjo būti nugabentas į ligoninę, kur jam buvo padaryta vidurių operacija. Paskutiniai pranešimai sako, kad prezidento sveikatos stovis yra geras ir jis jau yra pradėjęs vaikščioti. Trečioje dienoje po operacijos jis yra priėmęs eilę savo patarėjų ir pasirašęs keletą skubesnių raštų. Tačiau, kol sugrįš į baltuosius rūmus, praeis ilgesnis laiko tarpas.

Ypatingai ši prezidento liga pa veikė respublikonus, kurie ir ateinančiuose prezidento rinkimuose yra nominavę Eisenhowerį. Rimtensio arba jam lygaus kandidato respublikonai ir neturi. Pastarajam rimčiau susirgus, didėja galimybės laimėti rinkimus demokratai kandidatui. Dabartinė Eisenhowerio vedama "taikingo sugyvenimo" su Sovietiais politika, randa nemažą šalininkų kaip respublikonuose, taip ir demokratuose. Gyventojų masėse nėra pamirštas ir jo populiarumas II-jo pasaulinio karo metu.

Labai dažnai klausama apie komunizmą ir komunistus. Dažnas juos pažįsta tik iš savo asmeniškos patirties. Dr. Juozas Kaške-lio, Kanados Antibolševikinio Tau-

tų Fronto pirmininko knyga

KOMUNIZMAS BE KAUKĖS

aptaria, kas yra komunizmas, duoda kom. internacionalų trumpą istoriją, nušviečia veiklos metodus ir santykius su tautišku ir religija, apžvelgia komunistinį turą Lietuvoje, teikiant gyvų pavyzdžių ir iki šiol nežinomų ar mažai kam žinomų duomenų. Išdėstyta taip pat kovos prieš komunizmą būdai. Knyga (116 psl.) perskaitytina kiekvienam. Kaina \$ 1.50

Nelauk. Iškirpk kuponą ir siųsk "L. L." Administracijai kartu su pinigais:

Siuočiu \$ ..... Prašau prisiųsti ..... egz. knygos "Komunizmas be kaukės".

Pavardė .....
Vardas .....
Adresas .....

WALTER SASNAUSKAS

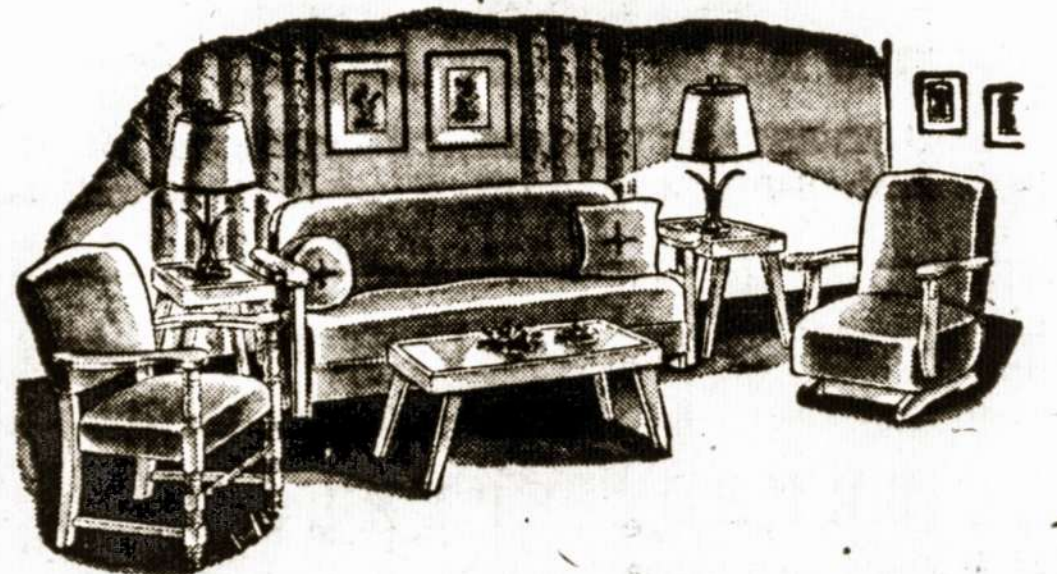
2534 West Marquette Rd.
Chicago 29, Ill.
Telef.: GRovehill 6-8402.

Stato naujus namus pagal tartį ir planus.
Atlieka įvairius remonte darbus.

JAUKIAI
PRALEISI
VAKARĄ

CICERO UZEIGOJE LITUANICA

pas TADĄ KAZIMIERAITI
Čia be gardžių gėrimų ir mėsakandžių, yra įvairių žaidimų:
4920 West 14th Str., Cicero 50,
Illinois. Telef.: TOWNhall 3-9601

Moderniausius baldus, naujausius televizijos aparatus žinomiau šių firmų, įvairias krosnis, kilimus ir viską, kas reikalinga namų įrengimui Jūs pirksite pigiau

Lietuvių PREKYBOS Bendrovėje ROOSEVELT FURNITURE Co., Inc.

2310 West Roosevelt (12-1st St.). Tel.: SEeley 3-4711

Pats įmonės vedėjas Feliksas RAUDONIS Jus maloniai sutiks, parodys ir duos praktiškų patarimų Jums rūpimais reikalais.

PERKRAUSTYMAS IŠ ARTI IR TOLI

ILGŲ METŲ PATYRIMAS — FIGŪS SAŽINGAS FATARNAVIMAS. —
NAUJI DIDELI SUNKVEŽIMIAI — FATOSULANTI PERKRAUSTYMU
IRANRIAI KAIK PATYS SUNKVEŽIMIAI, TAIP IR JOSŲ PER-
KRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INSIORINTI.

JUOZAS NAUJOKAITIS 2022 W. 69 St., Chicago 36, Ill.
Tel.: WALbrook 5-9209

Didelis pasirinkimas įvairių vietos ir užsienio firmų

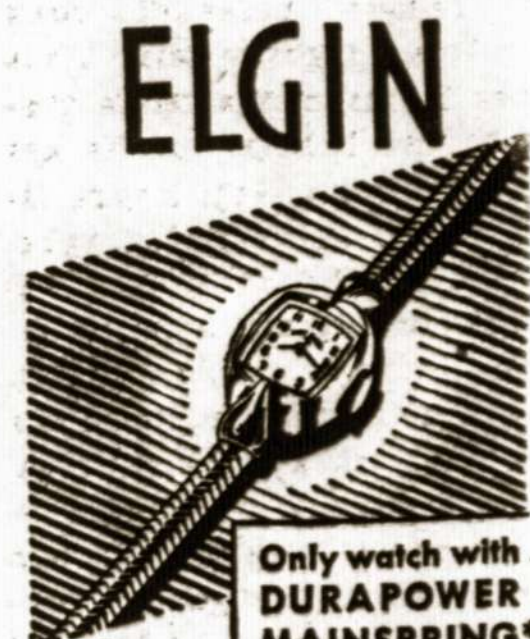
LAIKRODŽIŲ ir BRANGENYBIŲ

Sąžiningas taisymas už žemos kainas.

Mes rekomenduojame "ELGIN" laikrodžius.

A. R. JUNEVIČIUS ir SŪNUS,

YA. 7-8266
3317 So. Halsted St.

Pasakose apskatinama ir dainose apdainuota Karčiama ružava--Meister Brau Tavern

Dabar randasi ne Krekenavoje, bet Brighton Parke,
2532 West 47 Street. — Kviečia atsilankyti —

Sav. O. A. JOMANTAL. Tel.: VL 7-2429.

ARS-FOTO STUDIJA

3210 So. Halsted St., Chicago, Ill., daro įvairių dydžių portretų ir nuotraukas.

Atlieka Studijos ir Foto mėgėjų darbus.

Aprūpina gera filmine medžiaga.

BALDŲ IR ĮVAIRIŲ DAIKTŲ saugus, greitas, tvarkingas ir nebrangus

PERKRAUSTYMAS

Jokio kainos skirtumo nėra bet kurioje Chicagos kolonijoje gyvenantiems bei persikeliantiems. Gera aprauda.

Antanas Vilimas

3415 So. Lituanica Ave., Chicago, Ill.

Telefonas: FRontier 6-1882.

27 metai patyrimo siuvime

1. Pigiai, greitai ir gerai siuvu naujus drabužius, senus išvalau pataisau ir persiuvu pagal Jūsų skonį.
2. Plaunu ir prosinu baltinius.
3. Už mažą atlyginimą išnuomuoju pasiskaityti knygas.

MARTYNAS VIDRA,

3218 W. 38 St., Chicago, Ill. Telef.: YARd 7-6035

NUOLATINIS IŠPARDAVIMAS

yra galimas tada, kai prekybų užpirkimas vykdomas pagal tam tikrą planą. Tokį planą žino ir sėkmingai praktikuoja

LIETUVIŠKA KRAUTUVĖ

JOSEPH DRY GOODS STORE

3218 So. HALSTED ST.

DIDELIS PASIRINKIMAS VYRAMS, MOTERIMS ir vaikams drabužių ir baltinių, antklodžių, paklodžių, rankšluosčių ir visa

PIGIAU, NEGU KUR KITUR.

AUTO TAIŠYMAS IR GASOLINO STOTIS

Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinai, Fire-tone padangos, baterijos ir automobilams dalys.

1934 W. 59th Street Tel.: GRovehill 6-9136

M. ČESAS, patyręs automobilių specialistas

AUTOMOBILIŲ TAIŠYMAS IR GASOLINO STOTIS

Sinclair gazolinas

Perdirbami motorai, stabdžiai, transmisijos, keičiamos dalys. Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Garantuotas darbas.

A. STANEVIČIUS

Garažo tel.: PR. 8-9824. Namų: WALbrook 5-5934
2641 West 71 Street

LIQDĖSIO VALANDOJ

Saukite

MAŽEIKA & EVANS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

6345 So. Western Ave. Air Conditioned kopyčia
REpublic 7-3600 — 7-3601 Automobiliams vieta
Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausime kopyčią arčiau Jūsų namų.

KĄ JIE DIRBA

I Diplomatijs Šefui Stasiui Lozoraičiui pagerbti — ruošiamą banketą, kuris bus 1956 m. birželio mėn. 22 d. 7 val. Bismark viešbutyje 171 W. Randolph Str., bi-lietai, iki birželio 18 d. yra gau-nami:

1. "Margutyje", 6755 So. West-ern Ave., tel. GR. 6-2242;
2. Jono Karvelio brang. krau-tuvėje, 3322 So. Halsted Str., te-lef. YA. 7-0677;
3. "Rūta" Food store, 4600 S. Fairfield Ave., pas Bronių Siliū-ną, tel. LA. 3-3698 ir nuo 6 iki 12 val. vak.;
4. "Laisvoje Lietuvoje", 911 W. 32-nd Str., tel. YA. 7-8276.

I Diplomatijs Šefui priimti komiteta papildomai įeina ramo-vėnų atstovus St. Grigaravičius ir skautus atstovauja ne Pr. Nedzin-skas, bet inž. Vytautas Šliupas.

—&&—

GERB. SKAITYTOJAI,

Dėl laiko stokos, administraci-ja ne visada gali laiku pranešti Tamstoms apie prenumeratos pa-baigą. Prie šio arba artimiausių numerių Jūsų adreso pažymėta data, reiskia prenumeratos pabaigą arba siuntinėjimo pradžią susi-pažinimui.

Norėdami sutaupyti laiką ir sumažinti "L.L." išlaidas, labai prašome Tamstas artimu laiku prenumeratas pratęsti be atskiro pranešimo. Ta proga prašome pri-siųsti besidomujančių "L.L." ad-resų, kad galėtume pasiųsti susi-pažinimui. Nuosirdūs Tamstoms linkėjimai.

Administracija

NUO GYVENIMO ATSLIEKA

visi tie, kurie neseka kultūrinio, politinio bei mokslo įvykių, apie kuriuos rašo spauda. — Knygų bei įvairios spaudos gausu J. Kar-velio krautuvėje, 3322 So. Halsted St., Chicagoje. Taipgi gauna-ma geros kokybės rašomos mašinė-lės, FOTO — RADIO aparatai, SIUVAMOS mašinos ir kitokių dalykų, ką bepirktumėte prieš tai pasiteiraukite, juk tai nieko ne-kainuos, o priešingai — turėsite naudos.

SKAITYKITE LINKSMĄ

MĖNESINĮ LAIKRAŠTĮ

V Ė P L Ą

Karikatūros, šaržai, anegdota, feljetonai ir įvairūs humoras.

Metinė prenumerata tik \$1.00

Adresas: VĖPLA, 1220

Bishop St. Suite 3.

Montreal, Q. Canada

IŠNUOMUOJAMA,

o taip pat gali būti ir

PARDUODAMA

V I L A

Beverly Shores, Indiana.

Teirautis: darbo dienomis nuo 6—10 val. p.p. 911 W. 32 Str., Chicago. Telef.: YArds 7-8276.

Sausio mėn. KARYS pradėjo spausdinti graikų klasiko Kseno-fono:

"DEŠIMTIES TUKSTANČIŲ ŽYGIS"

Užsakykite KARĮ nedelsdami (metams tik \$5.00), arba prašykite vieną egzempliorių nemokamai susipažinti; rašykite:

KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Sekancią dieną po vestuvių — žmogus pasijunta septyniais me-tais vyresniu. Bacon.

Čikagos Lietuvių Vyrų Choras,

Kuris sekančių metų sezonui jau turi daugybę kvietimų, šiuo metu baigia, kartu su Dainų Šven-te, liepos 1 d., prieš tai dar atlik-damas meninę dalį, birželio 16 d. vakare Chicagoje rengiamame iš-vežtųjų bei nukankintųjų minėji-me. Čikagos Lietuvių Vyrų cho-ras, savo tradicine daina pasirin-kęs komp. Br. Budriūno kūrinių "Tevynei". Jis bus atliktas ir ta-me minėjime.

Lietuvių Kultūros kongresas

Pirmasis Lietuvių Kultūros Kongresas, rengiamas JAV ir Ka-nados Lietuvių Bendruomenių vardu. Kongreso organizavimo darbas pavestas Amerikos Lietu-vių Bendruomenės Čikagos Apy-gardos Valdybai.

Kongresas įvyksta 1956 m. bir-želio 30 d. Chicagoje, Sherman vieš butyje, Randolph ir Clark gatvių kampas. Pradžią 9:30 val. rytą.

Kongreso dalyvių registracija pradedama 8 val. rytą Sherman viešbutyje. Kultūros Kongresui sveikinimai iš anksto patiekiami raštu. Kultūros Kongrese daly-vauti kviečiami visi kultūrininkai, LB apylinkių ir įvairių organizaci-jų bei draugijų nariai ir visi lietuviai, kurie sielojasi lietuviškos kultūros išlikimu išsivijoje.

Kongreso metu įvyks du plenu-mo ir eilė atskirų mokslo ir kultūros sekcijų posėdžių.

Sekcijos ir jų vadovai

1. Mokslo — prof. M. Kriškė-čiūnas, 5543 So. Winchester Ave., Chicago, Ill., telef. GR. 6-4666.

2. Švietimo — Jeronimas Igna-tonis, 4630 So. Paulina St., Chi-cago, Ill., telef. FR. 6-6897.

3. Muzikos — Juozas Kreivė-nas, 1602 So. 48 ct., Cicero, Ill., te-lef. TO. 3-1987.

4. Literatūros — Benediktas Babrauskas, 1436 So. 50 Ave., Ill., telef. TO. 3-1253.

5. Istorijos — Vincas Liulevi-čius, 6540 So. Campbell Ave., Chi-cago, Illinois.

6. Lietuvių kalbos — Aleksan-dras Dundulis, 2428 So. Lawnda-le Ave., Chicago, Ill., telef. CR. 7-6710.

7. Akademinio jaunimo — Bro-nius Juodelis, 4336 So. Maple-wood Ave., Chicago, Ill., telefon. FR. 6-4822.

8. Teatro — Stasys Pilka, 3108 So. Halsted St., Chicago, Ill.

9. Dailės — Jonas Pilipauskas, 371 E. Kensington Ave., Chicago, Ill., telef. PU. 5-6906.

Sekcijų posėdžiai prasidės 1 val. ir tęsis iki 6 val. Antrasis ir uždaramasis plenumo posėdis prasidės 6 val. Sekcijų reikalu kreiptis į atitinkamos sekcijos vadovą. Sekci-jų vadovai prašomi palaikyti ryšį su vadovaujamos sekcijos bendra-darbiais ir dalyviais. Sekcijose skaitysimos paskaitos iš anksto teikiamos sekcijos vadovui.

Rezoliucijų Komisija

Į rezoliucijų komisiją kviečiam-i abiejų plenumo posėdžių pas-kaitininkai ir po vieną asmenį iš kiekvienos sekcijos. Sekcijų va-dovai prašomi galimai greičiau pranešti Kultūros Kongreso ren-gėjams asmens pavardę, kuris skiriamas į rezoliucijų komisiją.

Nakvynės

Sherman viešbutyje yra rezervuota apie 200 kambarių. Norin-tieji apsigyventi viešbutyje, raštu kreipiasi šiuo adresu: Rezervation Department Hotel Sherman, Ran-dolph and Clark Streets, Chicago 1, Illinois. Kartu pažymėti: Li-thuanian Cultural Congress. Ku-rie norėtų apsigyventi privačiai, galimai greičiau kreipiasi į Dainų Šventės ir Kultūros Kongreso da-lyvių nakvynių komisiją: Nakvyni-ų Komisija, 2523 W. 69 St., Chi-cago, Ill., telef. PProspect 8-5952. Pranešama atvykstančių pavardės.

Finansai

Pirmasis Amerikos ir Kanados Lietuvių Kultūros Kongresas pa-reikalavo didelių išlaidų. Rengėjai

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS

VIII tomas jau išspausdintas, ri-šamas ir netrukus bus pradėtas siuntinėti prenumeratoriams, o IX tomas jau renkamas. Baigiamas spausdinti ir enciklopedinis Lie-tuvos žemėlapis, kuris išeis po 3—4 savaitių. Jei iš Illinois valsty-bėje gyvenančių prenumeratorių būtų kas pakeitė savo gyv. vietas ar ligi šiol dar negavę VII t., pra-šomi apie tai skubiai pranešti LE atstovybei šiuo adresu: Domas Velička, 7838 So. Green St., Chi-cago 20, Ill. Tel. Vincennes 6-7624.

Panevėžyje nužudyta vietos ligoninės gail. sesuo Zi-naida Kanevičienė.

trubas, 6737 So. Cambell Ave., Chicago, Ill., telef. HE. 4-4076. Aukos bus priimamos ir Kongreso metu.

Pamaldos ir Dainų Šventė

Liepos 1 d. Amerikos ir Kana-dos Lietuvių Dainų Šventė. Pa-maldos 10 val. Šv. Kryžiaus baž-nyčioje. Dainų Šventė pradedama 3 val. Chicago Coliseum pa-talpose, 1513 So. Wabash Ave., Chicago, Ill.

Banketas

Asmenys ir organizacijos, nori dalyvauti bankete, ruošiamam Kultūros Kongreso ir Dainų Šven-tės dalyviams pagerbti, ligi birž-elio 23 dienos užsisako vietas ar atskirus stalus. Kreiptis: Jonas Jasaitis, 4430 So. Campbell Ave., Chicago, Ill., telef. LA. 3-2180. Vienam asmeniui kaina \$6. Ben-ketas įvyks Sherman viešbutyje, liepos 1 d. 6.30 val.

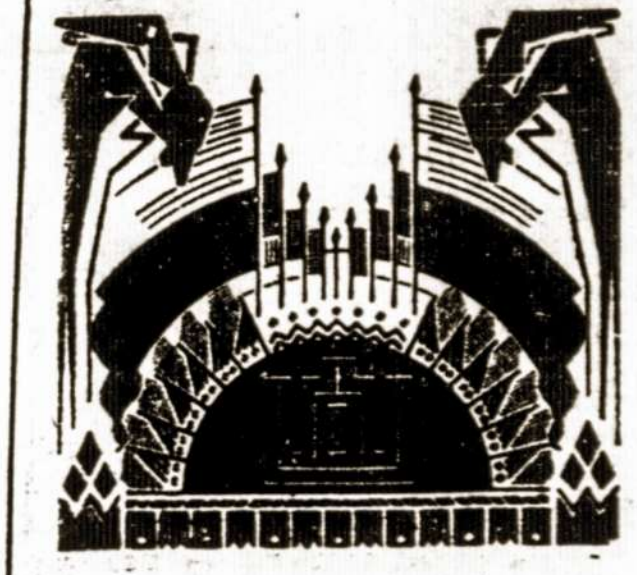
Sveikinimai

Norintieji Kultūros Kongresą sveikinti, siunčia sveikinimus raš-tu: Lietuvių Kultūros Kongresas, 706 West 21 St., Chicago 16, Illin.

Amerikos Lietuvių Bendruomenė, Čikagos Apygardos Valdyba

—\$\$\$—

"Tiesa, iš baudžiavų sugrįžo mūsų / maža / bet ten, — už mūsų pečių, — / kolonos brolių: nuo Žalgirio, nuo Sibiro, / Giedraičių ir Kaukazo— pasėty graučių maršai grūdina / lig šiolei..." Jonas Graičiūnas

HILLTOP TAVERN

8500 Roberts Road,

Oaklawn, Ill.

Sav. Algirdas BRAZIS.

Tel.: GArden 2-9561.

Nekilnojamo turto pirkimo — pardavimo reikalais kreiptis:

Alg. BUDRECKAS

REALTY

4081 Archer Ave.

(prie California Ave)

Tel.: LAfayette 3-3384

Pavasarių, vasarių, sportinių, darbinų ir išilginių drabužių — didelis pasirinkimas, pas

H. SEIGAN

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ,

4622 S. Ashland Av., Chicago 9, Ill. Telef.: YA 7-1272

Cia gausite geras prekes pigesne kaina ilgesniam išimokėjimui be nuosimčių! Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

Krautuvė atdara: Pirmad. ir ket-virtad. nuo 9 val. ryto iki 9:30 val. vak., kitomis dienomis iki 6 v. vk. Sekmadieniais nuo 10 iki 2:30 val. Kalbama lietuviškai.

VLADAS VAITEKŪNAS

DAŽYTOJAS — DEKORATORIUS

Dažome naujus ir senus namus iš oro ir iš vidaus.

Be to, dažome bažnyčias, sales, restoranus ir kt.

Turime visas apraudas. Skambinti: BISHOP 7-4035.

Adr.: 1522 W. 51 Str., Chicago 9, Illinois.

WALTER KLASH'S
EASY TERMS
Town of LAKE UTILITIES
SERVISE
FURNITURE • CARPETING • APPLIANCES • TELEVISION
1800-02 W. 47th St. (Corner of Wood) Phone LA 3-7771, 2, 3, 4

Ben Star
QUALITY FASHIONS
Chicago's Smartest Styles for Men and Women
4630-32 S. ASHLAND AVE. Yards 7-3900
Open Mon. & Thurs. Noon 'til 9 P.M.; Other days 9:30 to 5:30
KREIPKITEŠ PAS LIETUVIŲ PARDAVĖJĄ JONĄ KANIŲ IR GUSITE MANDAGIĄ APARNAUTI GINTOJE KALBOJE

LIETUVIŠKA DRAUDŲ AGENTŪRA

Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdrau-dos — asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Valstybės pa-tvirtintos kainos.

Agentams ir brokeliams aukščiausi komisai.

AUTOMOBILIŲ FINANSAVIMAS.

Bankiniai procentai. Nauji automobiliai 4% — vartoti — 6%. Veikia Notariatas. Smulkesniai ir nemokamai informacijai gauti skambinkite, rašykite, užei-kite —

JONAS KIRVAITIS

INTERSTATE INSURANCE AGENCY

5900 S. Ashland Ave., Chicago 36, Ill. Tel.: WALbrook 5-5671

Lietuvišką ruginę duoną, pyragus, pyragaičius, sausainius švie-žius kas dieną kitokius delikatesus Jūs pirksite lietuviškoje

BRUNO KEPYKLOJE

3339 Lituania Ave. Telef.: CLifside 4-6376

Reikalaukite savo krautuvinių šios kepyklos gaminių. — Lai tik paskambina savininkui Broniui Macianskui ir bus pristatyta. Ši kepykla prieš pradėdama gaminti produktus, visuomet tariasi su sveikatos specialistais, taip, kad neveltui yra sakoma:

Kas Valgo Bruno Duoną Visad Žydi Kaip Aguona